

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань антикорупційної політики

15 грудня 2020 року

Веде засідання Голова Комітету РАДІНА А.О.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, доброго дня! На засіданні комітету присутні 10 членів комітету, відповідно у нас є кворум і ми можемо починати. Дякую, колеги, за оперативність.

Вам наданий проект порядку денного. З огляду на зміни, колеги, в нашому режимі роботи, з огляду на зміни в режимі роботи пленарки, є пропозиція наступна: сьогодні обмежитися двома питаннями. Перше – це підготовка до другого читання законопроекту 3450. І друге – це заплановане заслуховування представників Національного антикорупційного бюро, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури щодо так званої справи "Роттердам плюс". І, власне, цим в порядку денному обмежитися, бо навряд чи у нас вистачить часу на щось інше.

Чи є згода щодо цього, колеги? Тоді, колеги, перше: у нас немає Володимира Кабаченка, нашого секретаря. Я попрошу Олексія Жмеренецького, Олексію, виконувати функції секретаря для цього засідання.

БУРМІЧ А.П. А можна там одне питання підняти в "Різному"?

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, я боюся, що це просто нереалістично по часу, правда. Яке питання ви хочете підняти?

БУРМІЧ А.П. Воно витікає з нашого сьогоднішнього дня. Я хочу підняти питання про те, щоб запросити керівника аудиторської палати, щоб він розповів про свою роботу і чисельність... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Державної аудиторської служби, напевно.

Ні, колеги, дивіться, пане Анатолію, ми можемо це зробити, єдине що, я не можу вам гарантувати, що ми встигнемо з питаннями "Різного". Дякую дуже. Дякую.

БУРМІЧ А.П. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Почула. Дякую дуже, колеги.

Ми працюємо до 16:00, оскільки до 16:00 у нас перерва в пленарному засіданні Верховної Ради.

Отже, колеги, прошу на трьох питаннях з урахуванням "Різного", якщо встигнемо, і зупинитися сьогодні, в такому вигляді затвердити порядок денний. Да, колеги? Тоді прошу визначатися.

Хто за такий порядок денний? Проти? Утрималися? Дякую дуже, колеги.

Отже, перше питання – законопроект 3450 про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо упорядкування окремих питань захисту викривачів. І, з вашого дозволу, я по цьому законопроекту передам слово Галині Янченко. Галина, будь ласка.

ЯНЧЕНКО Г.І. Доброго всім дня! Дякую всім депутатам, які активно долучилися до роботи над цим законопроектом і до роботи робочої групи, яка відбулася минулого тижня. Ми, в принципі, всі найбільш дискусійні питання обговорили і погодили. Я сподіваюся, що швидко пройдемо.

І є пропозиція, тут є такі правки, які можна групувати, вони стосуються одного пункту, я би пропонувала нам, якщо у нас вийде, то групувати такі правки.

Починаємо розгляд законопроекту. Правка номер 1 Руслана Стефанчука. Коротко опишу суть правки, тому що моя пропозиція якраз... робоча група не зійшлася на певній позиції: відхилити або прийняти. І я би хотіла, щоб тут визначився комітет, запропонувати визначитися комітету.

На сьогоднішній день, ви знаєте, що НАЗК зобов'язано, нібито зобов'язано, представляти інтереси викривачів у судах. Насправді по факту у НАЗК немає такої спроможності, в профільному відділі працює чотири людини, і тому фактично ця функція не реалізовується.

Пропозиція НАЗК була фактично забрати ці функції у НАЗК і звільнити їх від даного обов'язку. Водночас був цілий ряд народних депутатів, в тому числі Стефанчук, Лубінець і Кабаченко, і Юрчишин, і Власенко, які пропонували цю функцію для НАЗК залишити.

Тому давайте визначатися комітетом: залишати цю функцію чи не залишати. Якщо перша правка Стефанчука буде прийнята, то ця функція у НАЗК залишиться. Тобто функція - ходити в суд і представляти інтереси викривачів.

БУРМІЧ А.П. Разом з викривачами, вибачаюсь?

ЯНЧЕНКО Г.І. Разом з викривачами, так.

Давайте визначатися. Я би ставила тоді для початку так, як і пропонувалося на початку робочої групи, пропозицію прийняти цю правку. Тобто залишити цю функцію на НАЗК.

ГОЛОВУЮЧА. Коротка позиція НАЗК буквально. Може, ви можете?

ДЕРКАЧ С.А. Можу і я.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка.

ДЕРКАЧ С.А. Колеги, доброго дня! Дуже коротко з позиції НАЗК. В чому суть питання? В тому, що у нас зараз по цифрах, щоб ви просто розуміли, навіть у нас сьогодні, за цей рік 80 справ, де ми вступили в справу як третя особа, і нас залучив у ці справи суд. Десь більше ніж 50 відсотків, в

50 відсотків справах - це за позовами тих осіб, які взагалі не є викривачами. Тобто ми ходимо в суд, даємо нашу позицію і кажемо: "Ця людина не викривач". Як відбувається на практиці: людина приходить до суду і каже: "Добрий день, я викривач, залучіть, будь ласка, до цього судового процесу НАЗК як третю особу". Суд, звичайно, залучає як третю особу НАЗК, тому що суду простіше, щоб НАЗК розібралося в цій ситуації. Ну і фактично ми постійно або ходимо в суд, або відписуємо, що ця людина не є викривачем, і далі ці судові засідання, вони йдуть-йдуть, і це все і кошти, і час.

Тому, якщо ще по правовій допомозі просто ми... фактично в законі написано, що викривач...

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, давайте по правовій допомозі окремо.

_____. Окремо, все. Тоді по третім особам, в принципі, позицію я сказав, тому що воно забирає час і ресурси, і в більшості випадків це якраз не викривачі.

ГОЛОВУЮЧА. Це зрозуміло. Колеги, тобто позиція НАЗК, якщо я правильно розумію, наступна. Їх суд залучає, і це імперативна норма. НАЗК не може сказати: "Ні, бо це не викривач. Ні, бо в нас немає людей", - а в них у відповідному департаменті, якщо не помиляюся, 17 людей на всю Україну.

ЯНЧЕНКО Г.І. 4 у відділі.

ГОЛОВУЮЧА. 4 у відділі, і 4-ма людьми реагувати на імперативне рішення суду залучити викривача ефективно просто неможливо. Відповідно позиція НАЗК – забрати ці норми.

ЯНЧЕНКО Г.І. Відхилити правку.

ГОЛОВУЮЧА. Відхилити поправку, да.

Анатолій Петрович, дуже коротко, якщо можна.

БУРМІЧ А.П. Скажіть, будь ласка, викривачі, от якщо вони... Вони ж спочатку звертаються до вас, до НАЗК. А як?

_____. Ні, вони одразу звертаються до суду.

ГОЛОВУЮЧА. Є ситуації, коли вони одразу звертаються до суду, і норма імперативна. Якщо викривач встає в суді і говорить: "Прошу залучити НАЗК", - суд залучає, суд зобов'язаний і НАЗК зобов'язане включитися, а потім починається паперове розбирання, чи це викривач...

БУРМІЧ А.П. Тобто викривач сам себе називає викривачем?

ГОЛОВУЮЧА. Абсолютно вірно.

БУРМІЧ А.П. Це якийсь брєд, абсолютно.

ГОЛОВУЮЧА. І, тим не менше, НАЗК імперативно залучається і зобов'язане включатися і витратити час.

БУРМІЧ А.П. Я так розумію, що викривач - це коли він повідомляє НАЗК, перевіряє, тоді він уже йде через НАЗК. Так любой проходимець може себе назвати викривачем. Може, треба їх...

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, ми про визначення викривача окремо далі будемо говорити. Давайте по цьому визначатися.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, тоді, з вашого дозволу, я би ставила на

голосування цю правку прийняти. Можемо голосувати чи ще...

ГОЛОВУЮЧА. Ярослав, ви голосуєте чи хочете щось сказати?

ЮРЧИШИН Я.Р. Хочу щось сказати.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Як, власне, співавтор правки. Насправді ми ніяк не забезпечимо прийняттям цієї правки те, що суд не буде залучати чи буде залучати. Насправді звернення до суду автоматично буде вимагати від НАЗК залучення. Тому я не проти прийняття правки, власне, в цій редакції. Але відповідно наступні правки в нас можуть бути відзначені такими, що враховані редакційно, бо вони стосуються фактично того самого. Чи наше, умовно кажучи, виключення обов'язку НАЗК змінить щось в позиції суду? Нічого не змінить. Тому я за те, щоби підтримати правку, власне, Стефанчука. Інші правки - Лубінця, Кабаченка, Юрчишина, - вважати такими, що підтримані редакційно. І тоді, я думаю, що ми можемо, власне, цей весь комплекс за один раз розглянути.

ГОЛОВУЮЧА. А чому редакційно? Вони можуть бути просто враховані.

ЮРЧИШИН Я.Р. Ну або просто враховані.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, тоді ставлю на голосування правку номер 1, підтримати її. Прошу голосувати.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Троє. Троє?

ГОЛОВУЮЧА. Четверо.

ЯНЧЕНКО Г.І. Четверо. Дякую. Рішення прийнято.

Враховуючи... це правку номер 2, 3, 4 і 5 відповідно... І, в принципі, 6. Відповідно так само прийняти. Тобто воно автоматично, враховуючи, що ми прийняли першу.

Прошу голосувати. Хто – за? Колеги, хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую. Рішення прийнято.

Правка номер 7 народного депутата Власенка. Тут я одразу хотіла звернути вашу увагу, що буде цілий ряд правок, вони аналогічні. Власенко пропонує нам виключити слово "можливо" із визначення викривачів. Насправді позиція робочої групи, і, в принципі, на ній Власенко погодився, що таку правку можна відхилити, тому що ні викривач, ні, власне, ні НАЗК, ніхто не може на момент звернення точно бути впевненими, що той чи інший злочин є злочином і буде доведений в суді. Тому правку номер 7, правку номер 8 - вони аналогічні, - пропозиція відхилити. Це пропозиція робочої групи.

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, колеги. Галино, тут просто аналогічні поправки з цим же словом "можливо", їх ціла низка номерів. І ми, в принципі, їх на робочій групі всі ставили на відхилення. Можливо, я зараз всі номери назву і ми всі одразу...

ЯНЧЕНКО Г.І. Якщо вони є зразу зібрані?

ГОЛОВУЮЧА. Да, в мене є, колеги.

ЯНЧЕНКО Г.І. Або краще, щоб ми не заплуталися, ніяку правку не пропустили, я їх буду групувати.

7-а, 8-а - на відхилення. Прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Один. Дякую. Рішення прийнято.

Правка номер 9. Аналогічна фактично правка, тільки стосується Кодексу адміністративного судочинства. Відповідно 9-а, 10-а є аналогічні. Є пропозиція їх прийняти, але робоча група залишила цей вибір остаточно на розгляд комітету.

Я пропоную ставити на голосування пропозицію прийняти правки. І 11-та, і 12-та теж йде сюди.

ГОЛОВУЮЧА. І 9-а.

ЯНЧЕНКО Г.І. 9-а, 10-а, 11-а, 12-а. Прошу голосувати за врахування цих правок. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє.

ГОЛОВУЮЧА. Троє.

ЯНЧЕНКО Г.І. Троє. Рішення прийнято.

Правка номер 13. Вона теж є аналогічною. Відповідно є пропозиція її прийняти.

Прошу голосувати. Хто – за? Проти? Немає. Утримались? Троє. Дякую. Рішення прийнято.

Правка номер 14 - це щодо визначення і слова "можливі". Пропозиція - відхилити.

Прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Немає. Дякую.

Правка номер 15. Тут увага! Це правка, яка стосується визначення викривачів. На робочій групі ми вирішили взяти за основу пропозицію народного депутата Власенка, але внести в неї певні корективи. Зокрема, слово "працівників"... тобто давайте концептуально. Тобто є пропозиція концептуально змінити визначення викривачів, щоб викривачами були не хто завгодно, хто почув інформацію, деє прочитав і так далі, а винятково так звані інсайдери, тобто люди, які мають пряме відношення до певного

державного органу або іншої юридичної особи і їм стала відома ця інформація в результаті їхньої професійної діяльності. Це концептуальна пропозиція.

Тепер що стосується технічного формулювання. Робоча група запропонувала ряд коректив до визначення, запропонованого Власенком, зокрема, пропонуємо наступне визначення: "Викривач – це фізична особа, яка обіймає посаду, проходить службу чи навчання, або на замовлення яких виконує роботу, - таким чином ми розширяємо слово "працівником", - в органі державної влади, органі місцевого самоврядування, правоохоронному органі чи прокуратурі, або в юридичній особі, зазначеній у частині другій статті 62 цього закону, та яка повідомила про відомі їй факти, - тут забираємо слово "достеменно", тому що викривач не може підтвердити ці факти, що ці факти є злочином, - які вона може підтвердити, корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень та інших порушень цього закону іншою особою. Не є викривачем особа, яка повідомила інформацію про корупційне правопорушення, щодо якої вже здійснюється досудове розслідування." Народний депутат, який подавав правку, в принципі, також з цією редакцією погодився на робочій групі. Тому пропозиція – залишитись на такому визначенні.

Анастасія Олегівна, прошу.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, у мене, по-перше, пропозиція прибрати "які вона може підтвердити", тому що це не обов'язок викривача - підтверджувати, для цього є всі решта: перевірки, правоохоронні органи і слідчі дії за підсумками. І на робочій групі НАЗК пропонувало трохи ширшу редакцію того, хто такий "викривач", і в них це так звучало: "...яка перебуває у трудових і інших правовідносинах, здійснює господарську, професійну, наукову, господарську діяльність, передбачену законом, проходить службу, навчання і бере участь у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку таких процедур або діяльності, з юридичною

особою публічного або приватного права". Тобто ми фактично фіксуємо, що викривач – це інсайдер, але інсайдер в будь-якому органі: державному, недержавному.

ЯНЧЕНКО Г.І. О'кей. Анатолій Петрович.

БУРМІЧ А.П. Дивіться, отут ми, "що є працівником прокуратури чи правоохоронного органу". Вони функціонально, працівники прокуратури, правоохоронного органу і іншого, вони функціонально повинні виявляти злочини, зустрічатися з людьми, з агентурою і таке інше. Як вони можуть паралельно бути ще викривачами? Мені це не зовсім зрозуміло. Так любий... У нас не буде ніяких кримінальних справ, у нас будуть сплошні викривачі. Розумієте? Я не зовсім розумію це. Ми вносимо не те, що дисбаланс, а у нас буде змагання викривачів всередині самих правоохоронних органів.

Якщо ми говоримо про корупцію у правоохоронних органах, там є служби внутрішньої безпеки в кожному органі, які повинні функціонально теж виявляти корупцію всередині. А якщо правоохоронець, який за функцією повинен це все робити, ще й буде викривачем, то ми щось таке робимо, мабуть...викривачі у світі, мабуть, перші такі. Я пропоную це прибрати.

ГОЛОВУЮЧА. Анатолій Петрович, насправді це європейський стандарт. Викривач - це особа, переважно інсайдер, який повідомляє про факти корупції йому відомі. Чому не може працівник правоохоронного органу, якщо він вичерпав внутрішні можливості боротися з корупцією у правоохоронних органах, повідомити про це назовні і отримати захист? Це нормальний підхід.

І, дивіться, те визначення, про яке ви говорите, яке включає працівника правоохоронного органу, воно насправді у нас діє рік, і я мушу вам повідомити, що той ризик, про який ви говорите, він не зреалізований, у нас кримінальні справи, і не всі працівники правоохоронних органів стали

викривачами. Тому не хвилюйтесь.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, слово представнику НАЗК Сергію Деркачу.

ДЕРКАЧ С.А. Колеги, дуже правильний коментар ваш був. Але питання в тому, що тут визначення викривача стосується саме викривання всередині організації. Тобто це представники прокуратури чи поліції, які викривають всередині своєї організації: колегу, керівника і так далі. Це не стосується посадових обов'язків.

БУРМІЧ А.П. Я розумію, але не повинні це доповідати згідно до функції... *(Не чути)*... є служба внутрішньої безпеки...

ДЕРКАЧ С.А. Абсолютно правильно. Навіть в КПК в нас викривач не може отримати винагороду, якщо це пов'язано з його службовими обов'язками. Тобто це не може бути поліцейський, слідчий, який і так, і так за своїми функціональними обов'язками викриває злочин, чи прокурор. Це стосується якраз викривання в самому органі, будь-то НАЗК, будь-то Апарат Верховної Ради, чи прокуратура. Якщо всередині організації у себе викриває корупцію, вона є викривачем. Це щодо суті самого викривача.

Працівник, який за своїми посадовими обов'язками це робить, не є викривачем, він виконує свої посадові обов'язки. Наприклад, в органах державної влади є уповноважений з запобігання корупції, він якраз не буде викривачем, він в такому випадку захищений іншою нормою, що коли він повідомляє, його не можуть звільнити бо НАЗК на це дає дозвіл. Тут є в нас запобіжник.

Щодо визначення викривача. Я не знаю, можливо, Іван Євгенович підключиться, якщо це реально по часу. Ми би, чесно кажучи... Просто дуже важко виписати норму, яка... Це дуже важливо. Це ключова норма: щодо визначення викривача. І, дійсно, викривач - це особа, яка працює всередині

організацій або дотична до діяльності цієї організації. Це міжнародні стандарти. Але от, наприклад, з формулюванням пана Власенка ми чому не погодились відразу, Тому що воно значно звужує категорію людей. Тому що викривачами можуть бути, наприклад, субконтрактори, які подаються на контракти, від яких вимагають хабарі. Чи особи, які подаються на посаду, на конкурсну, чи студенти і так далі.

ЯНЧЕНКО Г.І. О'кей. Позиція зрозуміла. Прийнята. Через брак часу пропоную...

ДЕРКАЧ С.А. Ми би залишили ту редакцію, яка зараз є, тому що у нас є роз'яснення і ми над ними працювали.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, отже, у нас була фактично така пропозиція від робочої групи, я вам її озвучила. Було після того... чотири, да, пропозиції? Чи три пропозиції? Не враховуючи пропозицію НАЗК.

Перша пропозиція - це розширити, яким чином саме цей викривач може бути дотичний до організації. В принципі, ця пропозиція, озвучена Анастасією, не суперечить робочій групі, тому що робоча група в цілому прийняла рішення розширити визначення, що це не лише працівник, а людина, яка в інший спосіб дотична і їй відома інформація по цій організації. Тому я би пропонувала включити цю пропозицію, якщо немає заперечень.

Друга пропозиція була - забрати правоохоронні органи і прокуратури. Моя особиста пропозиція: в цій редакції і залишити, тому що, дійсно, це може бути працівник, умовно кажучи, прокуратури, який викриває корупцію в прокуратурі. І ми повинні дати йому можливість різних опцій: звернутися до внутрішньої безпеки, звернутися до керівника або звернутися до ДБР і стати викривачем. І, в принципі, у нього ця палітра опцій залишається.

І третя пропозиція, теж пані Анастасії: забрати частину про те, що викривач повідомляє факти, які він може підтвердити. Тут, в принципі,

позиція робочої групи, як мені здалося, була більш, скажімо так, наполегливою, що людина не може довести, що ці факти обов'язково корупційні і злочинні, але вона повинна мати якесь певне підтвердження, що ці факти мали місце. Тобто якесь, я не знаю, документальне і так далі.

Тому моя особиста пропозиція все ж таки залишити цю частину, якщо немає заперечень. Ярослав.

ЮРЧИШИН Я.Р. Я підтримую позицію НАЗК – залишити на даний момент без змін. Насправді на даному етапі, я думаю, що ширше формулювання викривача дасть нам можливість набути практику, яка дасть можливість вдосконалити визначення набагато краще. Бо в даному випадку можуть випадати певні субконтрактери, тобто можуть випадати ті люди, які критично фактично можуть повідомляти корупцію. Тому я би ще як альтернативний варіант - залишити в існуючому форматі запропонував.

ЯНЧЕНКО Г.І. Позиція НАЗК, будь ласка.

ШИНКАРЕНКО І.А. Дякую за можливість, колеги. Я би хотів приєднатися до слів пана Юрчишина. Найбільший ризик, який у нас зараз є, - це занадто звужити це визначення, не дати йому працювати, і потім ще раз і ще раз повертатися до цього кілька разів.

Я би пропонував дати можливість НАЗК попрацювати з визначенням, яке є, напрацювати практику і піти далі. Якщо раптом все ж таки це рішення не буде підтримано комітетом, хотів звернути увагу на ще два важливі моменти в тому визначенні, яке пропонує наразі робоча група.

Перше. Все ж таки щодо фактів, які можна підтвердити. Колеги, у нас в частині другій статті 53-2 є стандарт, який ми пропонуємо до повідомлення, яке повідомлення підлягає розгляду. І там йдеться про факти, які можуть бути перевірені. Фактично коли ми кажемо, зараз запропонуємо нове визначення викривача, ми ще підвищуємо цей стандарт, створюємо ще вужче

його тлумачення: факти, які можуть бути підтверджені. У зв'язку з тим, що в 53-2 у нас вже це визначення є, яким маємо бути повідомлення, через це, на мою думку, це можна випустити з визначення викривача, це врегульовується в статті 53.2.

І ще один момент, якщо дозволите. У нас є дужки, в яких написано, що "не є викривачем особа, яка повідомила інформацію про корупційне правопорушення, щодо якого вже здійснюється досудове розслідування". Таке тлумачення... Так само не зрозуміло, чому ми виводимо цих осіб...

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, Іване, я перепрошую, що перебиваю, пане Іване. Це можна не коментувати, бо не було пропозиції робочої групи врахувати оцю частину про інформацію, щодо якої вже здійснюється корупційне правопорушення, тобто ми це питання не розглядаємо. Правильно, Галина?

ЯНЧЕНКО Г.І. Да, ця частина залишається.

ГОЛОВУЮЧА. В сенсі, ми не враховуємо цю частину?

ЯНЧЕНКО Г.І. Враховуємо: "Не є викривачем особа, яка повідомила інформацію про корупційне правопорушення, щодо якої вже здійснюється досудове розслідування".

ГОЛОВУЮЧА. Тут можуть бути проблеми з тлумаченням, тут фактично будь-яка інформація про те, що розслідується. Якщо повідомили, наприклад, про хабар в процесі розслідування, це викривач чи ні?

ЯНЧЕНКО Г.І. О'кей, в принципі, прийнятно.

ШИНКАРЕНКО І.А. Якщо дозволите, колеги, створюється можливість,

в принципі є добросовісна людина, яка не знає про те, що відбувається якесь розслідування, вона йде на ризик, вона наражається на певну небезпеку, вона очікує, що в неї мають бути якісь гарантії - і раптом потім хтось їй розказує, що "вибачте, ви не маєте статусу викривача через те, що за цим фактом вже було розслідування". Але негативні наслідки для цієї людини абсолютно можуть існувати: її можуть звільняти з роботи, її можуть переслідувати за ту дію, яку вона вчинила, але через формальні обставини, що вона повідомила про щось, що вже правоохоронні органи...

ЯНЧЕНКО Г.І. Іван, дякую за інформацію. Позиція зрозуміла.

Колеги, в результаті обговорення пропоную все ж таки... Ми поставимо це не голосування, але все ж таки є певна логіка в тому, що говорить НАЗК. Давайте приберемо з визначення те, що в дужках, тобто "не є викривачем особа, яка повідомила інформацію про корупційне правопорушення щодо якого вже здійснюється досудове розслідування". Тому що, дійсно викривач, по-перше, не завжди знає, здійснюється чи не здійснюється розслідування. А, по-друге, якщо в нього є якісь додаткові важливі факти, чому б він не допоміг би слідству?

Разом з тим, я все ж таки наполягаю, щоб залишити частину щодо фактів, які викривач може підтвердити, для того щоб це не була просто голослівна інформація, а були принаймні якісь факти, або документи, або ще щось, які можна підтвердити. Тобто...

ГОЛОВУЮЧА. Може, які можна перевірити?

ЯНЧЕНКО Г.І. У такому випадку... Перевірити все можна і сказати: це доцільно чи недоцільно. Але, якщо ці фактично не можна підтвердити, то вони з великою ймовірністю не будуть корисними в результаті слідства, тому що їх не можна підкласти в матеріали справи.

ГОЛОВУЮЧА. Ні-ні, тут просто питання в тому, які вона може підтвердити чи які можна підтвердити додатковими заходами.

ЯНЧЕНКО Г.І. Факти, які вона може підтвердити.

ГОЛОВУЮЧА. А якщо викривач говорить, наприклад...

ЯНЧЕНКО Г.І. "Мені здається, що хтось краде гроші". Це можна перевірити.

ГОЛОВУЮЧА. Ні-ні, викривач може сказати, наприклад, "якщо ви проведете фінансовий аудит зараз, наприклад, от в цьому конкретному контракті і запитаєте оці документи, то ви побачите, що він це підтвердити не може, а коли це перевіряється, то інформація підтверджується."

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, будь-яку інформацію можна перевірити. Будь-яку інформацію. Тобто навіть те, що, умовно кажучи, я зараз кажу, що мені здається, що в якомусь державному підприємстві є корупція. Цю інформацію можна перевірити.

ГОЛОВУЮЧА. Ми дуже звужуємо визначення.

ЯНЧЕНКО Г.І. Ми звужуємо, це була позиція робочої групи - звужити визначення, для того щоб викривачем була людина, яка є інсайдером, це по-перше. І, по-друге, щоб вона надавала не просто загальну інформацію, яка не є фактами, яку не можна підшити до справи, як-то кажуть. Тобто це була насправді позиція робочої групи.

У нас не дуже багато часу. Це насправді одне з ключових... Давайте, якщо можна останній коментар від НАЗК - і переходимо до голосування.

ДЕРКАЧ С.А. Колеги, останній коментар на рахунок підтвердження. Тут питання в тому, що наші викривачі за такою редакцією повинні реально збирати доказати і підтверджувати ці факти і фактично бути слідчими.

ЯНЧЕНКО Г.І. В цьому і суть.

ДЕРКАЧ С.А. Так, але ми не можемо їх заставляти бути слідчими, в них немає для фаху. Хтось електрик, хтось іншим займається...

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре. Позиція зрозуміла через...

ДЕРКАЧ С.А. Факти, які перевірені, це все нормально.

ЯНЧЕНКО Г.І. Зрозуміло. Дивіться, через брак часу пропозиція наступна: поставити на голосування пропозицію в такій редакції. Якщо вона не набере достатньо голосів, то тоді ми поставимо на голосування і, наприклад, виключимо цю частину про факти, які людина може підтвердити. Добре?

ЮРЧИШИН Я.Р. В мене є пропозиція залишити без змін визначення, оскільки зараз в короткому часі ми, скоріше, наламаємо дров, ніж допоможемо НАЗК більш чітко визначати, хто такий викривач. Я теж прошу поставити як альтернативний.

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре. Колеги, отже, у нас буде на голосуванні три альтернативи. Ставимо по порядку.

Перше визначення: "Викривач – це фізична особа, яка..." Анастасія.

ГОЛОВУЮЧА. "...перебуває в трудових, інших правовідносинах, здійснює господарську, професійну, наукову, громадську діяльність,

передбачену законом, проходить службу чи навчання або бере участь у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку таких процедур або діяльності, - і далі, - з юридичною особою публічного приватного права", - тобто без обмежень, в якому органі.

ЯНЧЕНКО Г.І. Тобто не в органі державної влади. О'кей.

ГОЛОВУЮЧА. Публічного приватного права. Це і в органі державної влади, і в контрагентів, грубо кажучи.

ЯНЧЕНКО Г.І. Зазначений у частині другій статті 62 цього...

ГОЛОВУЮЧА. Ні, я пропонувала просто приватного...

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре. Після цього: "... та яка повідомила про відомі їй факти, які вона може підтвердити, корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень та інших порушень цього закону іншою особою". Таке визначення ставиться на голосування. Прошу голосувати.

Хто - за? 4. Дякую. 5. Добре.

Наступне визначення, яке ставиться на голосування, - те саме, але ми викреслюємо частину, або прибираємо частину: "факти, які вона може підтвердити". Тобто викривачу...

ГОЛОВУЮЧА. У мене зустрічне. Не викреслюємо цю частину загалом, а заміняємо на "факти, які можуть бути перевірені". Бо вона все-таки має навести факти, це самоочевидно.

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре. Відповідно залишаємо попереднє визначення з переформулюванням: "факти, які можуть бути перевірені".

Прошу голосувати. Хто за таке визначення? 5. Ми не маємо більшості.

Давайте ще раз, можливо, я не всіх побачила. Хто за таке визначення, прошу голосувати.

ЮРЧИШИН Я.Р. Колеги, але якщо у нас немає голосів за це, лишається визначення, яке в принципі було в законі. Все гаразд.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, ще раз. Увага! Якщо ми не приймаємо друге визначення, то у нас залишається чинним визначення, яке є в законі. Тобто викривач – це (я глобально) хто завгодно, який повідомив що завгодно.

ЮРЧИШИН Я. Р. Не так, давайте не будемо маніпулювати. Насправді там достатньо широке визначення, але насправді це дає можливість НАЗК напрацювати практику, на основі якої ми можемо пізніше справді уточнити. Але тоді, коли ми будемо бачити насправді практику, а не теоретично припускати, що нам потрібно, що не потрібно.

Тому я закликаю зараз просто не підтримувати і лишити те визначення, яке є.

ЯНЧЕНКО Г.І. Тобто ще раз. Тобто викривач – це будь-яка особа, яка повідомляє факти про корупцію, якій їй стали відомі у будь-який спосіб. В тому числі, наприклад, не знаю, десь вичитав, десь почув і так далі. Ми залишаємо максимально широке визначення, яке зараз у законодавстві.

_____. Ні, давайте переголосуємо.

_____. Дозвольте зачитувати існуюче визначення викривача, тому що ми трошки, мені здається, збиваємо акцент.

ЯНЧЕНКО Г.І. Давайте.

_____. Просто це правка, яка не стосується першого читання, тому в таблиці цього немає. Наразі "викривач – це фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби, навчання або участі у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності проходження служби чи навчання". Тобто там є чіткий зв'язок, що ці факти мають бути їй відомі у зв'язку з тим, що вона здійснює професійну діяльність. То, по суті, йдеться про дуже схожі речі, і, власне, через це, так, воно, можливо, дещо ширше, але суть цього інсайдерства залишається. Тому, власне, у нас була пропозиція поки що лишитися з тим визначенням, яке є.

Дякую.

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре.

Колеги, отже, ще раз, ставлю на голосування другу пропозицію, яка залишає концептуальне розуміння, що викривач – це інсайдер. Єдине що, ми змінюємо, що факти вона не зобов'язана підтверджувати, але ці факти можуть бути перевірені. Прошу голосувати. Якщо ми не проголосуємо, то ми будемо фактично... пропозицію Ярослава Юрчишина - відхилити цю правку, тобто залишити чинне визначення. Поки що голосуємо другу пропозицію.

Будь ласка, хто – за? Прошу визначатися. 5. Рішення не прийнято.

Відповідно тоді ставлю на голосування пропозицію про відхилення.

ГОЛОВУЮЧА. *(Не чути)*... вона і так у нас відхилена зараз, бо не набралось голосів, і так лишається з першого читання.

ЯНЧЕНКО Г.І. Давайте, щоб ми переконалися просто, що всі

розуміють, за що голосуємо.

Ставлю на відхилення правку номер 15. Хто – за? 8. Проти? Немає. Утримались? 4. Дякую. Рішення прийнято.

16 правка. Пропозиція - відхилити. Тут є кілька моментів, знову згадується слово "достеменно", що не можна покладати на викривача. Тому пропозиція відхилити дану правку.

Прошу голосувати, хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? 1. Дякую. Рішення прийнято.

17 правка. Пропозиція її відхилити була робочої групи. Прошу голосувати за відхилення. Хто – за? Є. Дякую. Проти? Немає. Утримались? 2. Дякую.

18 правка на відхилення. Прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Троє. Дякую.

Правка номер 19. Пропозиція врахувати частково в частині створення засобів зв'язку. Тобто запропонувати таке визначення: "Регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, способи захищеного, в тому числі анонімного, повідомлення інформації викривачем органам прокуратури, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Національного агентства з питань запобігання корупції до органу вищого рівня, уповноважена особа якого здійснює контроль за дотримання антикорупційного законодавства на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях".

ГОЛОВУЮЧА. Мені здається, що це рішення про створення регулярних каналів. Ні?

ЯНЧЕНКО Г.І. Да. І додати сюди частину: "Регулярні канали обов'язково створюються спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, органами досудового розслідування, органами,

відповідальними за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах іншими державними органами, установами, організаціями". Таке пропонується визначення.

Є пропозиції. Олексій Красов, будь ласка.

КРАСОВ О.І. У мене питання. Вищого рівня над ким?

ЯНЧЕНКО Г.І. Це загальне формулювання. Це організація або керівник вищого рівня. Тобто, умовно кажучи, якщо йдеться про там, наприклад, прокурора, то вищий орган - це його керівник або обласна прокуратура. Якщо є питання до обласної прокуратури, то вищий орган - це Офіс Генерального прокурора. І так далі. Ну, за аналогією.

КРАСОВ О.І. Є пропозиція додати, що інформація через регулярні канали викривачем передається безпосередньо.

ЯНЧЕНКО Г.І. Є якісь інші пропозиції або заперечення з цього приводу?

НАЗК, будь ласка. Сергій Деркач.

ДЕРКАЧ С.А. Якщо можна, дуже коротко. Колеги, в чому була логіка закладена внутрішніх, регулярних і зовнішніх каналів. Тобто викривач може повідомити внутрішні канали - це ті канали, які є всередині органу, будь-якого органу, будь-якої організації там, де працює людина.

Друге. Є регулярні канали тих органів, які займаються розслідуванням. Це, наприклад, Антикорупційне бюро, це НАЗК, це спецсуб'єкти антикорупційні.

Зараз в нас в законі написано, що внутрішні канали створюють всі органи, а регулярні канали створюють спеціальні суб'єкти та інші органи. Ось це "та інші органи" створює невизначеність. І тому зараз органи всі нас

запитують: "То нам потрібно за законом створювати і внутрішні, і регулярні?" Хоча вони не розглядають звернення, тому що якесь міністерство розглядає тільки внутрішні повідомлення. Якщо це кримінал, то це має розглядатися іншим органом.

Тому ідея яка ось цих правок, які були внесені цим законопроектом? Щоб чітко розділити: є внутрішні канали в органах і є канали регулярні – це спеціальні гарячі лінії Нацполіції, Національного антикорупційного бюро. І пропозиція була також додати, що ДБР, тому що ДБР так само розслідує корупційні злочини, так само, як і НАБУ, і Нацполіція.

ЯНЧЕНКО Г.І. Олексій, по вашій пропозиції викривач завжди безпосередньо повідомляє. Тобто там без варіантів. Тому пропозиція 19-у врахувати частково.

Прошу голосувати. Хто - за?

_____. *(Не чути)*

ЯНЧЕНКО Г.І. Іване, я дуже перепрошую, але у нас є певний таймінг. Якщо немає критичних зауважень...

ДЕРКАЧ С.А. Це критичне зауваження.

ЯНЧЕНКО Г.І. Це критичне зауваження?

ДЕРКАЧ С.А. Да, дивіться, колеги, у нас всі підприємства, установи, організації, всі органи державної влади мають свої внутрішні канали. Їм не потрібно створювати регулярні канали. Якраз регулярні канали – це спеціальні канали. Це, наприклад, гаряча лінія для повідомлення про корупцію тих органів...

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре. Сергію, пропозиція відхилити правку?

ДЕРКАЧ С.А. Пропозиція відхилити, і це дуже критично, колеги.

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре. Давайте дослухаємося тоді до пропозиції НАЗК в цьому плані. 19 правку - на відхилення. Прошу голосувати по відхиленню.

Хто - за? Дякую. Проти? Ніхто. Утримались? 4. Дякую. Рішення прийнято.

20 правка - на відхилення, пропонує виключити ДБР. Прошу голосувати, хто за відхилення правки.

За? Дякую. Проти? Немає. Утримались? 1. Дякую.

21 правка пропонується на прийняття. Змінити "забезпечення захисту викривачів" на "участь у забезпеченні". Прошу голосувати, хто за таку правку, це правка Цимбалюка.

Хто – за? Колеги, прошу підтримати. Є. Проти? Немає. Утримались? Немає. Дякую. Рішення прийнято.

Правка номер 22, 23, 24, 25 і 26 - на відхилення.

Прошу голосувати, хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Один. Дякую.

Правка номер 27. Я би хотіла надати слово Анастасії з цього приводу. Це правка, яка стосується частини, яка була виключена Конституційним Судом. Враховуючи, що сьогодні ми розглянули законопроекти пов'язані, Анастасія, будь ласка, ваша позиція.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, пропозиція наступна. Дивіться, цей пункт стосується пункту 7, який був Конституційним Судом визначений неконституційним, але який був нами сьогодні за основу і в цілому проголосованим законопроектом повернутий.

У зв'язку з цим, колеги, оскільки я так думаю, що цей законопроект навряд чи потрапить до сесійної зали раніше, ніж буде підписаний

законопроект, я би просила наступне зробити: цей пункт врахувати редакційно і доручити секретаріату запропонувати правильну нумерацію, в якій тепер має бути цей пункт врахований. Як щодо такого?

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримується.

Прошу голосувати, хто за пропозицію таку? "За"- є. Проти? Немає. Утримались? Один. Дякую.

Це пропоную аналогічно застосувати до правки 28, 29, 30, 31, 32, 33. Прошу голосувати за пропозицію Анастасії. Хто – за?

_____. Так, а ці правки...

ЯНЧЕНКО Г.І. Вони ж стосуються тієї ж сьомої частини. Тобто ми їх ухвалюємо редакційно за пропозицією...

_____. Чекайте, тут це створення – це окремо, а 28 правка – це вже по захисту, слово "захист викривачів", це інші...

ЯНЧЕНКО Г.І. Пункт сьомий. О'кей.

_____. Тут питання було, пропозиція виключити...

ЯНЧЕНКО Г.І. "Захист викривача" в принципі, да? Добре.

Давайте тоді альтернативно, що ми не заплуталися і секретаріат наш не заплутався, тоді 28-у, 29-у, 30-у, 31-у, 32-у і 33-ю ми просто відхилимо, а приймемо одну правку, яку секретаріат випише правильно редакційно, враховуючи нумерацію. Є згода на таке? Тоді пропозиція 28-у – 33-ю відхилити. Анастасія?

ГОЛОВУЮЧА. Да.

_____. Це зовсім різні правки.

ЯНЧЕНКО Г.І. Вони робочою групою були всі на відхилення.

_____. Да, на відхилення.

ЯНЧЕНКО Г.І. Вони всі стосуються цієї частини, по якій ми визначилися, що є сенс концептуально прийняти, але...

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, я пропоную наступним чином. У нас є низка поправок, які стосуються виключення слова "створення та", щоб НАЗК не перевіряло створення каналів, і у нас є низка поправок до того ж пункту, який стосується словосполучення "захисту викривачів". От поправки, які стосуються словосполучення "створення та" ми можемо врахувати редакційно, з тим щоб виписати правильно нумерацію пунктів, в яких ця поправка має бути врахована, а групу поправок, які стосуються виключення словосполучення "захисту викривачів", їх відхилити. Отак.

_____. Якщо можна, уточнення, пані Анастасія.

Не правка має бути врахована, а редакція першого читання має бути врахована в іншій нумерації, тому що правка стосується, навпаки, того, щоб слово "створення та" залишити першого читання.

ГОЛОВУЮЧА. Слушно. Дякую дуже за уточнення.

ЯНЧЕНКО Г.І. Тоді нам, напевно, логічніше буде, колеги, відхилити всі ці пропозиції і запропонувати нову правку в редакції комітету. Так і зробимо.

Отже, 27-а – 33-я на відхилення. Прошу голосувати.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? З. Дякую.

Давайте тоді зразу правку комітету.

ГОЛОВУЮЧА. Да, колеги, правка комітету. Я, на жаль, прямо зараз не готова назвати правильний пункт, я пропоную наступним чином сформулювати. Врахувати, що в повноваженнях НАЗК, які стосуються перевірки, створення та функціонування регулярних каналів повідомлення про корупцію, в цьому повноваженні НАЗК словосполучення "створення та" має бути виключено. І доручити секретаріату з урахуванням нумерації пунктів в статті 12 в щойно нами ухваленому, сьогодні, законопроекту запропонувати тут правильну нумерацію того пункту, в якому має бути ця поправка врахована. Отак, колеги.

Ми ж можемо так зробити, Юрій Юрійович? Да? Тобто я по суті сказала, чого це стосується. Нам лишилося лише технічно запропонувати пункт, в якому це буде зроблено, з урахуванням оновленої нумерації. Да, колеги? В такій редакції тоді прошу це підтримати.

Хто – за, колеги?

ЯНЧЕНКО Г.І. Прошу голосувати. Хто – за? Є. Проти? Немає.

ГОЛОВУЮЧА. Утримався?

ЯНЧЕНКО Г.І. Утримався – 1.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

ЯНЧЕНКО Г.І. Дякую. Рішення прийнято.

Далі. Наступна група правок номер 34-36. Вона знову ж таки стосується питання представництва НАЗК в суді. Ми такі правки прийняли. Відповідно 34-36 є пропозиція так само підтримати.

Прошу визначатися. Хто – за? Голосуємо, колеги. Дякую. Проти? Немає. Утримались? Два. Дякую. Рішення прийнято.

37-а. Ця правка була пов'язана з визначенням, враховуючи, що ми визначення залишили попередньо в чинній редакції, давайте подивимося, яким це чином вплине на цю 37 правку.

Чи є якісь пропозиції по 37-й?

_____. Ми пропонуємо відхилити.

ЯНЧЕНКО Г.І. Відхилити, да? *(Шум у залі)*

Ну, по тексту прийняти, але воно пов'язано з 15 правкою, яку ми по факту відхилили. Це поправка про визначення.

Колеги, давайте тоді, враховуючи, що ми 15 правку відхилили, для того щоб знову ж таки не заплутатись і не помилитися, давайте тоді 37-у відповідно так само ми відхилимо, якщо немає інших пропозицій. Немає.

Тоді прошу голосувати. Хто за таке рішення? Правка на відхилення. Є. Проти? Нікого. Утримались? Троє. Дякую. Рішення прийнято.

38 правка - на відхилення. Пропонує передати повноваження НАЗК у НАБУ. Пропозиція відхилити 38-у.

Хто за відхилення 38-ї? Колеги, голосуємо за відхилення 38-ї. Дякую. Проти? Немає. Утримались? Теж немає. Рішення прийнято.

39-а - на відхилення. Хто підтримує відхилення, прошу голосувати.

Хто за відхилення? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Немає. Дякую.

40-а - на відхилення. І я пропоную теж 41-у на відхилення, вони стосуються однієї частини. Вони різні по змісту, але 41-а про слово "можливо", яке ми вже обговорили. Тому 40-а, 41-а - на відхилення.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались. Один. Дякую.

Правка номер 42 - на відхилення.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Один.

43-я. Давайте зразу візьмемо групу: 43-я, 44-а, 45-а, 46-а і 47-а -

пропоную на відхилення. Вони стосуються тут знову ж таки виключення слова "можливі", виключення слова "анонімні", і так само заміна повноважень НАЗК, передачі цих повноважень на НАБУ. Ми вже це обговорювали, тому можемо, я думаю, що цю групу проголосувати разом. Хто за відхилення цих правок, прошу голосувати.

За? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє.

Рухаємося далі. Правка номер 48 - на відхилення. Хоча вона концептуально правильна, але закону такого не існує, до якого пропонується внести зміни. Тому 48-а - на відхилення.

Прожу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Один. Дякую.

49-а, 50-а, 51-а, 52-а стосуються всі одного. Це теж про виключення "можливі". Пропоную їх проголосувати разом на відхилення.

Хто – за? Прошу голосувати. Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

53-я. Робоча група запропонувала дану правку відхилити.

Хто за відхилення, прошу голосувати. За? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

54-а теж стосується "можливі", ми це обговорювали. Хто за відхилення правки 54. За? Прошу, колеги, голосувати. Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє.

55-а. Пропонує зобов'язати викривача, звідки саме йому стали відомо достеменно відомі дані. Робоча група запропонувала відхилити дану правку.

Хто за відхилення, прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Один. Дякую.

56 правка. Робоча група запропонувала прийняти таку правку. Якщо немає заперечень, то ставлю на голосування.

Хто – за? Дякую. Проти? Дякую. Утримались? Двоє. Рішення прийнято.

57-а. Це теж, щодо "можливі". Пропоную голосувати за відхилення

даної правки, як і раніше. Хто – за? По 57-й. Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє.

58-а. Робоча група запропонувала відхилити дану правку, але по ній була дискусія. Якщо немає альтернативних пропозицій, то давайте рухатися по рекомендаціях робочої групи, тобто відхилити дану правку. Є заперечення? Немає. Тоді ставлю на відхилення дану правку.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

59 правка - на відхилення. Я пропоную взяти разом 59-у і 60-у, вони, в принципі, схожі дечим по змісту. 59-а і 60-а - на відхилення.

Прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Рішення прийнято.

Правка номер 61. По ній є пропозиція відхилити, але була дискусія. Дивіться, колеги, я коротко би окреслила, і хочу, щоб ми усвідомлено проголосували за цю правку, по її відхиленню або прийняттю.

В даній правці пропонується, що якщо НАЗК отримало певну інформацію, в якій можуть бути факти корупції, то воно автоматично пересилає всю цю інформацію в правоохоронні органи.

На робочій групі обговорювалася ця інформація, надана НАЗК, що бувають випадки, коли викривач не хоче, щоб його в тому числі персональні дані передавалися правоохоронним органам, тому що він боїться за своє життя, безпеку і так далі. Відповідно пропонується, щоб НАЗК нікуди не пересилало інформацію від викривачів, а просто повідомило викривачу, що, дійсно, він може подати всі ті самі факти в правоохоронні органи. Тобто, з одного боку, тут з'являється ще одне додаткове навантаження, додаткова дія, яку потрібно вжити; з іншого боку, в інтересах викривачів НАЗК пропонує правку відхилити.

_____. Позиція НАЗК яка?

ДЕРКАЧ С.А. Відхилити, Галина все правильно сказала. Ситуація в

тому, що... що відбувається на практиці? Зараз в законі, якщо ми отримаємо повідомлення про корупцію і воно не стосується повноважень НАЗК, ми відповідаємо викривачу, що це не є повноваженням НАЗК, зверніться до правоохоронного органу. Якщо ми будемо пересилати з одного до іншого органу, ми розкриваємо особу, тому що ці документи проходять через канцелярію, а тут особа, наприклад, повідомляє, що завтра хтось буде брати хабар, конкретну особу і так далі.

ЯНЧЕНКО Г.І. Тоді я ставлю на відхилення дану правку. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

Правка номер 62 - на відхилення. Прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

Правка номер 63 - на відхилення. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє.

64 правка. Колеги, ми її... Дивіться, 64-у і 65-у ми фактично подібні правки щойно розглядали. 64-а стосується автоматичної передачі інформації в правоохоронні органи, 65-а - виключення слова "попереднього". Тому пропозиція їх обидві поставити на відхилення.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Один. Дякую. Антон цього разу не встигнув утриматись.

66 правка. 66-а, колеги, 67-а до цього ж пункту, є пропозиція їх відхилити. Якщо немає інших пропозицій, то ставлю на відхилення правки 66, 67.

_____. *(Не чути)*

ЯНЧЕНКО Г.І. Да, прошу.

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Якщо ваша ласка. У нас тут в існуючій редакції йдеться про те, що корупційне кримінальне правопорушення чи

адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією. У нас через те, що деякі правопорушення, а саме завідомо недостовірні відомості, подання їх, перестали бути кримінальними, вірніше, вибачте, перестали бути корупційними, ми би пропонували термін "корупційне чи пов'язане з корупцією правопорушення", і це охопить всі. Бо зараз у нас фактично цей термін не охоплює деякі правопорушення, які перестали мати статус корупційних так званих, але, по суті, ними є, саме недостовірне декларування.

То просто в цьому пункті вжити замість терміну "корупційне кримінальне правопорушення чи адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією" узагальнюючий термін "корупційне чи пов'язане з корупцією правопорушення", якщо ваша ласка.

ЯНЧЕНКО Г.І. Пропозиція приймається. Тоді є пропозиція 67 правку прийняти редакційно за редакцією, щойно озвученої представником НАЗК, а 66-у - на відхилення. Давайте спочатку 66-у на відхилення.

Хто – за? Прийнято. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Антон встиг. Дякую. Рішення прийнято.

А 67-у прийняти редакційно в тій редакції, яку запропонував представник НАЗК Іван Пресняков.

Хто – за?

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Єдине що, друзі, тут є посилання на 216-у, якщо ми говоримо і про адміністративні, і про кримінальні, очевидно, що тут про вимоги підслідності не варто говорити.

ЯНЧЕНКО Г.І. Іван, ми приймаємо редакційно в озвученій вами редакції. Тобто фактично це редакція законопроекту. Єдине що, міняється термінологія: не "корупційне та кримінальне правопорушення", а те, що ви запропонували.

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, колеги, просто під стенограму ще раз назвати редакцію, щоб ми були переконані, що вона чітко фіксується, щоб ми розуміли.

ЯНЧЕНКО Г.І. Іван, ще раз, будь ласка, озвучте весь абзац. "У разі, якщо у ході проведення попереднього розгляду..."

ПРЕСНЯКОВ І.Є. "...попереднього розгляду виявляються ознаки корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення, матеріали попередньої перевірки передаються відповідному спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції або Державному бюро розслідувань".

ЯНЧЕНКО Г.І. Дякую.

В такій редакції ми приймаємо 67 правку.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Троє. Дякую.

68-а. Колеги, правка Власенка. Є пропозиція врахувати частково. Його пропозиція – не продовжувати строк повторного розгляду. Відповідно правка на врахування звучатиме за пропозицією робочої групи таким чином: "Дисциплінарне провадження за повідомленням проводиться у строк не більше 30 днів з дня завершення попереднього розгляду. Якщо в зазначений строк перевірити повідомлену інформацію не можливо, строк дисциплінарного провадження може бути продовжено до 45 днів. Повторне продовження строку внутрішньої перевірки не допускається".

Якщо немає заперечень, то ставлю на голосування таку редакцію. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Один. Дякую.

Далі групу правок пропоную до цієї частини поставити на відхилення. Це правки номер 69-76. Якщо немає заперечень, то ставлю ці правки на відхилення.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Один. Дякую.

77 правка запропонована робочою групою на розгляд комітету. Моя особиста позиція була на робочій групі – відхилити дану правку. Вона щодо можливості притягнути фактично викривача до кримінальної відповідальності. В принципі, ми минулого року це обговорювали, зараз залишається можливість притягнути людину, яка повідомила недостовірну інформацію, до кримінальної відповідальності. Тому пропозиція цю правку відхилити.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

78-а - на відхилення.

Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

79-а, правка Власенка. Пропозиція врахувати редакційно. А конкретно: доповнити новим пунктом, зберігши відповідну нумерацію в такій редакції. Додати слово, вірніше, виключити слово "неумисного".

ГОЛОВУЮЧА. 79-а?

ЯНЧЕНКО Г.І. 79-а, да. Зараз, одну хвилиночку. Почекайте, одну хвилиночку. В наших табличках з робочої групи на відхилення, да?

Давайте тоді на відхилення 79-у. Хто за таке рішення, прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Проти – немає. Утримались? Двоє. Дякую.

Рухаємося далі. 80 правка, Власенка. 80 правка, прийняти її. Прошу голосувати за прийняття даної правки. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Чотири. Дякую.

81-а. 81-82 пропоную разом на відхилення. Вони стосуються того, що ми вже обговорювали: зміна НАЗК на НАБУ і виключення слова "можливі". Тому 81-82 на відхилення.

Прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

83-я. 83-я, колеги, і вплоть до... і, в принципі, до завершення, до 95 правки, є пропозиція відхилити. Насправді це слушні зауваження, які потрібно зробити, але це зміни, які пропонується в Кримінально-процесуальний кодекс. Ми не можемо цим законом вносити зміни в КПК. Тому пропозиція ці правки відхилити, але натомість подати нам від комітету і залучити пана Власенка, щоб розробити новий законопроект і внести зміни до КПК.

Прошу підтримати відхилення даних правок. Хто – за? Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую.

Ми дійшли до кінця таблички, колеги, але є ще дві правки, я вам також їх надсилала. Це правки, по яких була згода робочої групи, але їх неможливо було, жодну іншу, прийняти як редакційно.

Концептуально чого стосуються ці правки. Перша правка - це якраз те, що ми щойно розглядали. Це зміни, які пан Власенко пропонує змінити до КПК. Для того, що ми пізніше могли змінювати їх в КПК, нам потрібно забезпечити відповідну норму в профільному законі.

Концептуально ця правка стосується того, щоб нагорода викривачу - Анатолій Петрович, вам сподобається, - нагорода викривачу виплачувалася не після вироку суду, а після реального стягнення коштів у дохід держави через конфіскацію або спеціальну конфіскацію. Тобто всім сподобається. Вам надавалася ця редакція, вона також є в секретаріаті.

Прошу вас підтримати таку правку комітету як ad hoc процедуру.

Прошу голосувати. Хто – за?

_____. Колеги, можна одне буквально маленьке, технічне уточнення, не по суті навіть, по формі? Якщо йдеться про те, що в Кримінальному процесуальному кодексі ця норма залишається в старій редакції...

ЯНЧЕНКО Г.І. Ні, вона не залишається, ми плануємо внести зміни.

_____ . Так-так, але ми не можемо внести цим законом зміни, то, можливо, доречніше було, коли би був новий законопроект, який змінює Кримінальний процесуальний кодекс та встановлює норму про те, коли гроші даються, коли...*(Не чути)* ...і прикінцево-перехідними міняється... Тому що інакше виходить так, що ми створюємо хаос, коли в Кримінальному процесуальному одне, а тут приймаємо інше. Суто з формальних міркувань я пропонував би це віднести до другого законопроекту.

ЯНЧЕНКО Г.І. Дивіться, по суті я би пропонувала нам все ж таки внести цю правку від комітету зараз, тому що це була одна із принципових концептуальних позицій робочої групи і депутатів, які приймали в ній участь.

Тому є пропозиція прийняти цю правку комітету і в найближчий строк, в найкоротші строки розробити законопроект по КПК і зкомунікувати з нашими колега з правоохоронного комітету важливість оперативного прийняття такого законопроекту. Тому ставлю на голосування дану правку від комітету.

Хто за правку, прошу голосувати. Дякую. Проти? Немає. Утримались? Двоє. Дякую. Рішення прийнято.

І друга правка, вона стосується... Вона теж фактично концептуально була запропонована нашим колегою з правового комітету Власенком, щодо врегулювання статусу так званих анонімних викривачів. Ми з вами це теж обговорювали минулого року, що фактично на анонімного викривача неможливо поширити гарантії: ні виплату, ні його захист, ні будь-що інше.

Тому є пропозиція внести додаткову правку, якою ми виключаємо фактично всі гарантії і привілеї, які надаються викривачу, людям, які повідомили інформацію анонімно.

Редакція буде виглядати таким чином. Доповнити статтю 53-3 частиною чотири наступного змісту: "Дія пунктів 5, 8, 9, 10, 12, 13 частини

другої та частини третьої цієї статті не поширюється на осіб, які анонімно повідомили про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього закону. Такі особи набувають прав, передбачених зазначеними пунктами, виключно після повідомлення своєї особи".

Єдине що, Іван, чи є сенс тут теж змінити формулювання по злочинах? Формулювання, яке запропоновано правкою, – це звучить як "факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень".

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Колеги, НАЗК непокоїть трішки інший момент. А саме, якщо найбільше казати, що нас непокоїть, то фраза "виключно після повідомлення своєї особи". Справа в тому, що це може трактуватися, як взагалі повідомлення привселюдно особи викривача. В той же час, очевидно, що є різниця між анонімністю та конфіденційністю. Особа, очевидно, що не може набути цих гарантій, суто навіть з підстав банальної логіки. Якщо вона не повідомила свою особу органу, який здійснює захист викривачів, але, в той же час, вона може залишитись конфіденційною, тобто її особа є невідома для інших. А якщо ми залишаємо слова "виключно після повідомлення своєї особи", ми можемо це прочитати таким чином, що ми не можемо і дати гарантій конфіденційності цій особі...

ЯНЧЕНКО Г.І. О'кей. Прийнято.

Є тоді дві пропозиції: або прибрати друге речення, останнє речення, або його доповнити, кому вона повідомляє свою особу.

Іване, будь ласка, це остання, до речі, правка.

ПРЕСНЯКОВ І.Є. Тут, йдучи принципом "не нашкодь", ми взагалі пропонували наразі цю правку не додавати, тому що й так по факту, де-факто ніяк не може ця особа, не відкривши свою особу, отримати якісь гарантії собі чи близькій особі, тому що зараз з ходу, з льоту вам запропонувати, а потім

нести за це відповідальність...

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре. Тоді є пропозиція прибрати, йдемо шляхом найменшого супротиву, прибрати просто останнє речення з цього визначення.

ГОЛОВУЮЧА. НАЗК, що скажете? Мені просто також здається, що ми повторюємо просто те, що і так, в принципі, з тексту закону випливає, і шкоди в цьому немає. А яка ваша позиція?

ПРЕСНЯКОВ І.С. Позиція в тому, що знову ж таки, тут можливе подвійне тлумачення і що, оскільки особа була один раз анонімною, їй вже жодні права не надаються, навіть, якщо вона потім правоохоронному органу чи іншому органу, який захищає викривачів, повідомила свою особу, достовірно вказала, яке повідомлення вона давала, тобто є всі докази того, що це дійсно особа викривач, яка до цього була анонімна, ми, скажімо так, можемо прочитати без цього речення, що вона вже не отримає ніяких гарантій захисту.

ГОЛОВУЮЧА. А якщо повідомила на умовах анонімності, тоді, очевидно, якщо вона відійшла від анонімності...

ЯНЧЕНКО Г.І. Це конфіденційність.

ГОЛОВУЮЧА. Ні-ні, на умовах анонімності, якщо вона відійшла від умов анонімності, то відповідно на неї вже тоді це може поширитися.

ЯНЧЕНКО Г.І. На умовах анонімності - це конфіденційно повідомили насправді.

ГОЛОВУЮЧА. Ні-ні, у нас зараз написано: "осіб, які анонімно повідомили"...

ЯНЧЕНКО Г.І. Тобто не надали своїх даних.

ГОЛОВУЮЧА. І вони анонімно повідомили один раз. Якщо сказати, моя гіпотеза, "на умовах анонімності", то тоді, коли вони перестали бути анонімними, фактично змінився тип їх відносин і на них вже можуть поширюватися ці норми.

ЯНЧЕНКО Г.І. Можна, будь ласка, слово Анатолію Петровичу, потім НАЗК.

БУРМІЧ А.П. Дивіться, анонім є анонім, це той... нічого про нього ніщо не відомо. Конфіденційність - це не анонім, це окрема зовсім категорія людини, яка в додатковому вивчається про захист свідка, чи про захист... Але він не анонім, він же відомий. Просто вирішується необхідність показувати його обличчя чи в суді, чи ще де, але він відомий його при необхідності можуть показати, сфотографувати. Він не є анонімом, той, який конфіденційно співпрацює. Він може нести відповідальність за своє, скажімо, недостовірне повідомлення і таке інше.

Треба підтримувати ту правку, от вона стосуватися буде чітко анонімів, і все.

ЯНЧЕНКО Г.І. Зачекайте, одну хвилиночку. Колеги, ще раз, що говорить НАЗК, що не потрібно взагалі цієї правки, тому що і так зрозуміло, що якщо це анонім, ніхто про нього нічого не знає, ніхто його не може захистити. Це, можливо, зрозуміло нам, і то після дискусій і минулорічних, і цьогорічних.

Тому є пропозиція все-таки закріпити, щоб це було зрозуміло і чітко

чорним по білому написано для всіх, що на аноніма не поширюються ніякі інші гарантії, крім конфіденційності. Це логічно, йому ці гарантії просто фізично ніяким чином не можна надати.

Тому пропозиція – ухвалювати правку від комітету в редакції: "Дія пунктів (зачитаних вище) не поширюється на осіб, які анонімно повідомили про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього закону".

ДЕРКАЧ С.А. Колеги, можна ще один такий коментар від НАЗК? Просто фізично те, що Іван сказав, фактично зараз викривач, який анонімно повідомив, особа, яка анонімно повідомила, не зможе отримати, наприклад, фізичний захист, тому що у будь-якому випадку фізичний захист надається особі...

ЯНЧЕНКО Г.І. Ми це проговорили, Сергію.

ДЕРКАЧ С.А. Ні, я до того веду, що ми фактично цією правкою нічого не змінюємо.

ЯНЧЕНКО Г.І. Нічого не змінюємо, але людям стає зрозуміло, що відбувається з умовними анонімами.

ДЕРКАЧ С.А. Але ми можемо зробити проблему в тому, що зараз цим визначення викривачі зрозуміють її по-іншому, про те, що якщо вони анонімно повідомлять, вони вже ніколи не зможуть отримати будь-який захист, навіть якщо вони відкриють свою особу пізніше. І цим ми можемо створити загрозу. Бо зараз чітко написано: гарантії для всіх. Анонімно ти повідомив чи не анонімно, ти потім відкрився, тобі треба фізичний захист, ти відкриваєш свою особу - і тебе захищають. А з цією нормою воно вже буде не зрозуміло.

ЯНЧЕНКО Г.І. З іншого боку, не факт, що можна буде перевірити, хто надав цю інформацію, чи це ця людина була тим самим анонімом, чи ні.

ДЕРКАЧ С.А. І в тій ситуації треба перевіряти, в будь-якому випадку.

ЯНЧЕНКО Г.І. Друзі, я думаю, що наш комітет може визначатися. Ставлю на голосування таку пропозицію. Якщо вона не буде підтримана, будемо шукати далі формулювання. Пропозиція от в одному, цьому першому реченні ухвалити, без моменту, коли цей анонім стає не анонімом і так далі.

Прошу голосувати за таку правку. Хто – за? Прошу голосувати, колеги. Давайте порахуємо, скільки "за". П'ять. Дякую. Хто – проти? Немає. Утримались? Сім. О'кей.

Колеги, які утримались, які ваші пропозиції?

ЮРЧИШИН Я.Р. Залишити в діючій редакції. Ми зараз не маємо достатньої практики, щоби точно уточнити питання анонімності. Анонім апріорі не може претендувати до моменту розкриття своєї персоналії на будь-які вигоди.

ЯНЧЕНКО Г.І. О'кей. Прийнято.

ЮРЧИШИН Я.Р. Тому в даному випадку просто лишаємо - і все.

ЯНЧЕНКО Г.І. Пані Антоніна, у вас є пропозиції?

БУРМІЧ А.П. Ви знаєте, як воно буде працювати? Вибачте. Отримав анонімку, так? Подивився, перевірів, підтвердилось. Пішов до кума, сказав: "Давай-ка легалізуйся, і тут нам буде вместе премія". Отак воно буде працювати.

ЮРЧИШИН Я.Р. Пане Анатолію, так не буде працювати, тому що потрібно буде в суді довести, що цей кум справді має відношення. Я розумію, що досвід...

БУРМІЧ А.П. *(Не чути)*

ЮРЧИШИН Я.Р. Так, досвід роботи в правоохоронних органах він якби дає певні аспекти так підозрювати. Але я думаю, що...

(Загальна дискусія)

ЯНЧЕНКО Г.І. Добре. Колеги, тоді... Можна хвилинку? Значить, ми залишаємо в діючій редакції. Тобто ми всі знаємо, що на анонімів не поширюється, а вони теж нехай здогадуються про це, да? Добре. Тоді ця правка відхиляється, ми її не розглядаємо.

Всім величезне дякую за роботу.

ГОЛОВУЮЧА. Ні-ні, колеги, ми маємо в цілому таблицю. Колеги, давайте тоді... Колеги, є дві пропозиції.

Перша. Ми маємо в цілому затвердити таблицю. Давайте це зараз зробимо.

Колеги, хто за те, щоб рекомендувати Верховній Раді України законопроект 3450 ухвалити в другому читанні і в цілому відповідно, доповідачем від комітету запропонувати пані Галину Янченко, яка, власне, була відповідальна за підготовку таблиці, тоді прошу по цьому визначатися.

ЯНЧЕНКО Г.І. З техніко-юридичними правками.

ГОЛОВУЮЧА. Це і так буде з техніко-юридичними. З урахуванням техніко-юридичних правок і з урахуванням того, що ми доручили

секретаріату правильну нумерацію нам підібрати до нами підтриманої поправки. В такому формулюванні, колеги, прошу підтримати.

Хто – за?

ЯНЧЕНКО Г.І. Дякую. Проти? Немає. Утримались? Троє. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже, колеги.

Колеги, є пропозиція наступна. Я так розумію, що в нас триватиме перерва до 17 години. Але оскільки, наскільки мені відомо, ми є єдиний комітет, який зараз перебуває в режимі засідання комітету, можливо, ми продовжимо засідання комітету і заслухаємо антикорупційне бюро і представників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури по справі "Роттердам плюс", ми домовлялись? Що скажете на це, колеги? У нас є колеги народні депутати, які також, власне, заради цього прийшли на наше засідання комітету. Можемо продовжувати, колеги?

Тоді, колеги, як і домовлялися... Прошу? Колеги, я прошу запросити представників Національного антикорупційного бюро.

Я, колеги, пропонуватиму наступний порядок розгляду питання. Ми дамо 5, максимум 7 хвилин, антикорупційному бюро для доповідей. Слово Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі, присутній Віталій Пономаренко, для реакції. І потім питання від членів комітету, потім питання від решти народних депутатів.

Я також, колеги, мушу проінформувати, що ми запрошували на це засідання Генерального прокурора або представників керівництва Офісу Генерального прокурора. І, на жаль, вони не знайшли можливості сьогодні бути на засіданні комітету.

Тоді, колеги, Національне антикорупційне бюро. У нас присутній пан Денис Гюльмагомедов, керівник відділу детективів, і двоє старших детективів – пан Михайло Романюк і пан Микола Самойленко. А також прокурор з боку Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, прокурор

відділу САП Віталій Пономаренко.

Тоді, колеги, представники антикорупційного бюро, вам слово, прошу.

ГЮЛЬМАГОМЕДОВ Д.О. Доброго дня, шановні присутні, народні обранці! Гюльмагомедов Денис Олександрович.

Ми прибули в складі слідчої групи, яка стоїть в авангарді, скажімо так, досудового розслідування так званої формули "Роттердам плюс". Ми б хотіли висловити свою позицію, пояснити, що ми готові направляти справу в суд. На жаль, ми позбавлені такої можливості представляти її в суді. Тому ми пояснимо, в чому проблеми з нашим процесуальним партнером.

Я передам слово старшому детективу, старшому слідчому у цьому кримінальному провадженні Романюку Михайлу. Ми також хочемо вашої уваги буквально на 15 хвилин, хочемо від вас отримати питання і надати відповіді на них. І хочемо звернути увагу на презентацію.

Дякую. Передаю слово Михайлу Романюку.

РОМАНЮК М.О. Доброго дня! Я старший детектив Романюк Михайло. Отже, щоб не гаяти час, коротко по справі.

Значить, статус справи. На даний час кримінальне провадження перебуває в розслідуванні. У кримінальному провадженні шістьом особам повідомлено про підозру, серед яких чотири - це службові особи Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг, і дві особи – це службові особи групи компанії ДТЕК.

Щоб коротенько, про що ми розслідуємо, я поясню. Що предметом нашого розслідування є дії службових осіб комісії з розробки регуляторного акту, який встановлював механізм формування державної регульованої ціни тарифу на електричну енергію, що виробляється тепловими електростанціями при спалюванні вугілля. Основні правові та економічні засади формування державної регульованої ціни визначені чітко Законом

України "Про ціни і ціноутворення", Законом України "Про електроенергетику", "Про природні монополії", а також положенням про НКРЕКП, яке було і діяло на час прийняття цієї формули.

Відповідно до Закону України "Про ціни і ціноутворення" державні регульовані ціни можуть застосовуватися лише на товари, які мають істотну соціальну значущість, впливають на загальну динаміку і рівень цін і виробляються суб'єктами господарювання, які займають монопольне становище в Україні. Відповідно до частини другої статті 12 Закону України "Про ціни і ціноутворення" державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтовані, саме: забезпечувати відповідність ціни на товар витратами на його виробництво, продаж, реалізацію та прибуток від продажу. Що це маєтись на увазі? Що собівартість товарів, а саме електричної енергії, має відповідати реальним витратам, які були понесені для її виробництва.

У той же час, будучи наділеною повноваженнями для здійснення державного регулювання ціни на електричну енергію, комісія повинна була зобов'язана забезпечувати перш за все дотримання балансу інтересів між виробниками електричної енергії, державою та споживачами, захищати інтереси споживачів електричної енергії, а також обмежувати вплив суб'єктів господарювання, що здійснюють виробництво електричної енергії, на державну політику у сфері регулювання та електричної енергії.

На екрані представлена структура державної регульованої ціни на електричну енергію. І відповідно до Закону "Про ціни та ціноутворення" вона складається з трьох елементів – це: собівартість виробництва електричної енергії, норма прибутку і інвестиційна складова. Нашим розслідуванням саме досліджується механізм визначення собівартості електричної енергії. І, як ми встановили, в цей механізм і у витрати, які були понесені виробниками, враховуються витрати на придбання енергетичного вугілля, який складається із ціни на вугілля, яка відповідно до порядку формувалася на основі індексів API 2 за останні 12 місяців.

Орган досудового розслідування не має ніяких заперечень і питань до саме ціни на вугілля, проте у нас є питання до врахування у вартість електричної енергії транспортних витрат із транспортування вугілля із-за кордону на обсяг вугілля українського видобутку, яка чітко прописана як окрема категорія собівартості енергетичного вугілля в затвердженому регулятором порядку.

Окрім того, що і Закон України "Про ціни і ціноутворення", який є базовим, встановлює лише необхідність включення реальних витрат до ціни на електричну енергію, також є, і існують, і застосовуються національні та міжнародні стандарти фінансової звітності - МСФЗ 13, які вказують на те, що транспортні витрати враховуються у складі собівартості продукції, якщо вони дійсно є, в тому розмірі, в якому вони були понесені для транспортування активу з поточного місця розташування до ринку.

Що мається на увазі? Про те, що якщо транспортні витрати були понесені суб'єктами господарювання, що виробляють електричну енергію, то комісія мала і повинна була, зобов'язана їх враховувати у вартість електричної енергії. Якщо таких витрат не було, то комісії було заборонено законом України враховувати такі витрати у державну регульовану ціну.

Як ми встановили, і про це є документальні підтвердження і зафіксовані матеріали кримінального провадження, що в період застосування порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни, так званої формули "Роттердам плюс", в 2016 році лише імпорт складав 5 відсотків від загального обсягу спаленого вугілля під час виробництва електричної енергії. У 2017 році імпорт збільшився лише чому? Тому що було блокування зони АТО і не змогли возити вугілля з території, непідконтрольної органам державної влади. І він всього збільшився ще на 10 відсотків - і становив 15 відсотків від загального обсягу споживання. 2018 рік – 12 відсотків і 2019 рік - також 12 відсотків. Фактично в державну регульовану ціну на електричну енергію було безпідставно і необґрунтовано включено витрати на транспортування в середньому на 90 відсотків.

Наразі матеріали нашого кримінального провадження містять ряд висновків експертів як і українських, як і закордонних. Зокрема, звіт з економічного дослідження, складений Інститутом економіки та прогнозування НАН України, мається звіт Антимонопольного комітету про дослідження ринку електричної енергії та енергетичного вугілля. Також в матеріалах є звіт, аудиторський висновок Рахункової палати стосовно ефективності діяльності комісії. Також рецензія на звіт НАН України проведена експертами міжнародних організаційEurope Limited, а також дослідження групи "Ес Енд Ді".

До яких висновків прийшли ці всі експерти? Про те, що домінуюче положення ДТЕК на ринку електричного вугілля - 86 відсотків видобутку та на ринку теплової генерації – 70 відсотків, що створює ризик диктату цін і непрозорість ціноутворення. Прийшли до висновків про економічну необґрунтованість включення до складу тарифу ТЕС непередбачених та фактично не понесених витрат. А також до висновку, що у зв'язку з прийняттям порядку так званої формули "Роттердам плюс" було порушено баланс інтересів між споживачами, державою і виробниками, а також надано необґрунтовані економічні переваги приватній генерації порівняно з державною. Це все зафіксовано і ретельно описано в наявних дослідженнях.

Крім того, в кінці травня поточного року за дорученням Прем'єр-міністра в антикорупційному бюро було зібрано представників державних органів, установ щодо формування консолідованої позиції держави в нашій справі.

Ми додатково давали на комітет документи, там є протокол наради за результатами проведення. На цій нараді були присутні Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національне антикорупційне бюро, Служба безпеки, Мін'юст, Міністерство енергетики, НКРЕКП, ДП "Енергоринок", представники Комітету Верховної Ради з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, Державна регуляторна служба.

З урахуванням представлених матеріалів досудового розслідування та

сформованої позиції кожного із учасників було вирішено і прийнято наступне рішення, що до формули "Роттердам плюс" включено завідомо необґрунтовані витрати, які документально не підтверджені; приховано від суспільства реальні наслідки та можливі альтернативи, які існували на момент прийняття формули щодо визначення вартості електричної енергії, а також те, що протиправними діями завдано збитків споживачам електричної енергії. Це було оформлено протоколом, і даний протокол, як я казав, вже був наданий на комітет.

Крім того, для кримінального процесу ми не можемо обмежитися наявністю лише досліджень економічних. І нами було за період розслідування призначено 4 судово-економічні експертизи, які були проведені Інститутом судових експертиз Служби безпеки України в 2019 році, Харківським науково-дослідним інститутом імені Бокаріуса в 2019 році. Було проведено комісійну експертизу за участю судових експертів Інституту Служби безпеки, Харківського інституту, Інституту Міністерства юстиції України. А також було призначено і проведено приватну експертизу дуже фахового експерта, стаж роботи якого в судовій експертизі складає близько 20 років.

Висновок був зроблений один: що основна частина включених до формули транспортних витрат з-за кордону від 83 до 95 відсотків не підтверджена. Тобто фактично витрат не було. І те, що розмір збитків розрахований чітко, дуже коректно, становить понад 39 мільярдів гривень, які були понесені споживачами електричної енергії в результаті протиправних і незаконних дій службових осіб комісії.

Крім того, в матеріалах справи міститься великий обсяг чітких і беззаперечних доказів, які свідчать про протиправність і умисність діяння, які свідчать про попередню домовленість на прийняття формули, які свідчать про те, що сам регуляторний документ розроблявся не в стінах комісії, а розроблявся в стінах суб'єкта, який виробляє електричну енергію.

Отже, що ми встановили під час розслідування. Наступні факти: про те,

що була наявна протиправність діяння, тобто службовими особами комісії було порушено норми Закону "Про ціни і ціноутворення", а саме частину другу статті 12 Закону України; Закону України "Про електроенергетику", "Про природні монополії" та положення про НКРЕКП у частині завдань та функцій комісії. Було встановлено, що учасники злочину діяли свідомо, передбачали негативні наслідки та бажали їх настання. Це все зафіксовано.

Було також встановлено, що учасники злочину після прийняття порядку умисно приховували наслідки, які можуть бути. Вони приховували тариф, який значно виріс. Фактично ми встановили, що відбулося втручання або захоплення діяльності регулятора в той час з боку зацікавлених осіб, які здійснювали виробництво електричної енергії. А, таким чином, від таких протиправних дій громадським та державним інтересам завдано шкоду понад 39 мільярдів гривень. Це все було чітко встановлено, задокументовано, і на кожне наше слово є конкретний доказ. Крім того, ми б хотіли показати там короткий виступ экс-голови комісії, який до листопада 2015 року був противником взагалі врахування і збільшення тарифу на електричну енергію. Якщо можна, буквально тут 1 хвилина 30. І він пояснював чому.

(Трансляція відеозапису)

Що це значить? Це значить, що экс-голова комісії, приймаючи таке рішення і цю формулу, він чітко знав ще до цього, скільки ця формула принесе грошових коштів, незаконних грошових коштів групі компаній ДТЕК.

Я передаю слово колезі, він ще доповнить мене, 3 хвилини.

_____. Отже, дякую.

Я не займу багато часу, просто ми хочемо зацентувати увагу на висновках. Звісно, що для того, щоб розібратись хоча б в одному з елементів цієї справи нам недостатньо 15 хвилин. Тому ми говоримо свою позицію і ключові аргументи.

Висновком цього є те, що формула "Роттердам плюс" – це не дискреція

НКРЕКП, це пряме порушення закону і це протиправна дія. Якщо ми говоримо і оперуємо "Роттердам плюс" і розуміємо, що це така ціна була вугілля включена, то насправді, розшифровуючи структуру тарифу, ми бачимо, що плюс – це окрема категорія, яка мала бути також документально підтверджена і обґрунтована бути. Плюс, який включили і дав який в сукупності 40 мільярдів гривень, фактично переважну більшість, в руки одній компанії – ініціатора цієї формули, це ті витрати, які, очевидно, ніхто б не ніс.

Ми даними фактами хотіли показати, що державна регульована ціна – це особливий режим правовий ціни, який набагато суворіший, ніж, наприклад, те ж антимонопольне законодавство. Його не потрібно плутати. І потрібно чітко розуміти, які вимоги і наслідки до державної регульованої ціни, а також які зобов'язання перед державою. І ми говоримо, що одним із ключових - це підтверджено документально, - собівартість товару, який виробляється, в даному випадку електроенергія.

Інше питання. Ми говоримо про те, що це було абсолютно усвідомлено. Немає розуміння, немає уявлення про те, що це була якась похибка службових осіб НКРЕКП, тому що відео, яке було записано до прийняття формули, наочно демонструє, що людина оперує нормами закону. Людина оперує своїми обов'язками, що вона має відстоювати і доводити. В той же, час ми бачимо різку зміну позиції по діяльності і прийняття, скажімо так, у латентний спосіб формули, приховуючи від суспільства альтернативи, які були, які були запропоновані іншими видами генерації, які просто не розраховували на таку розкіш. А також вони розуміли реально наслідки. Ми бачимо, що голова НКРЕКП на той час, він достатньо швидко математично рахував за один рік, дуже точно, наслідки в грошовій формі для споживачів.

І третє питання. Ми хотіли б закцентувати увагу, що наразі шість підозрюваних, які, ми сподіваємося, що будуть шість обвинувачених, і ми будемо мати змогу підтримати своє обвинувачення в суді. Водночас ці обвинувачення не забезпечують і 1 відсотка відшкодування збитків, якщо не

буде позиції держави, якщо не буде цивільного позову від держави.

Ми цей процес запускали неодноразово, ми були майже близькі до того, щоб цивільний позов отримати. Але, скажімо так, домінуюча позиція окремої групи, про яку ми всі знаємо, вона нам завжди ставить певні бар'єри в досягненні позиції держави у цьому кримінальному провадженні.

Щодо дасть позиції держави? Позиція держави поставить з однієї сторони цивільного позивача, з іншої сторони – цивільного відповідача, групу юридичних осіб, які мають кошти, щоб сплатити ці збитки. Питання 40 мільярдів чи 1 гривня – це може бути вже питання Кабінету Міністрів чи питання Верховної Ради про те, яку позицію витримувати в кримінальному провадженні до кінця.

І ми б хотіли ще сказати, в чому наразі проблема, і ми просили б звернути на це увагу і в межах вашої компетенції подумати, чи можете ви нам допомогти в цьому і вирішити ці проблеми.

Найперше – це зміна прокурора. На жаль, цей прокурор не є нашим процесуальним колегою і в якійсь мірі він ще не усвідомлює різницю між публічним і державним обвинуваченням. Тому ми б просили звернути увагу на те, що мають бути амбітні, професійні прокурори, які мають великий ступінь довіри до незалежності їх та професіоналізму, які можуть дати нормальну оцінку справі, а не апелювати до акторської майстерності, чи там клоунади, як кажуть, "жонглювати" експертизами, а читати пленуми Верховного Суду про те, як роз'яснює Верховний Суд, як потрібно усувати розбіжності у експертизах позиції сторони обвинуваченої і позиції сторони захисту. Я думаю, що це тривіальне питання для кожного кримінального провадження, де є адвокати.

Також питання цивільного позову надважливе, і ми б хотіли вас просити про цю допомогу.

І ми ще раз констатуємо, що матеріали зібрані достатні для того, щоб довести свою позицію не лише в національних судах, але, якщо виникне така потреба, то і в міжнародних судах, де справи аналогічного порядку

розглядаються достатньо часто, і там знають ці підходи до державної регульованої ціни і як встановлюється справедлива вартість на товари, з урахуванням збалансування інтересів всіх осіб, а не однієї конкретної групи.

Якщо у нас ще є час, ми можемо пояснити, в чому проблеми з комунікацією з урядом, як приклад, хоча таких прикладів є багато. Якщо часу в нас немає, ми готові відповісти на ваші питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже, колеги.

Я пропоную почути, напевно, ремарку-відповідь від прокурора САП. Ми з вами домовилися, що ми слухаємо обидві сторони. Пане Віталію, ви з нами на зв'язку, чуєте нас?

ПОНОМАРЕНКО В.П. На зв'язку, чую, якщо ви мене чуєте.

ГОЛОВУЮЧА. Да, я вас чую. Колеги, ви чуєте?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Добрий вечір!

ГОЛОВУЮЧА. Доброго вечора! Будь ласка, вам слово.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Дякую за надане слово. Я окремі, ті чинники, які сьогодні були висловлені детективами, я уже пояснював на засіданні комітету 8 грудня, в тому числі і щодо заміни прокурора, який не влаштовує детективів. Детективи використали передбачені їм Кримінальним процесуальним кодексом надані можливості щодо відводу прокурора. Слідчий суддя не погодився з ними. Вони писали скаргу щодо заміни прокурора, але, як бачите, на сьогодні я є прокурором. Тобто їхні доводи не враховані, бо вони не ґрунтуються на вимогах Кримінального процесуального кодексу.

Що стосується кримінального провадження. Дійсно, воно тривалий час розслідується, дійсно, це є актуальне питання, дійсно, після проведення певних слідчих дій процесуальних та отримання результатів було повідомлено про підозру шести особам в кримінальному провадженні. Але на сьогодні я як процесуальний керівник маю всі підстави зробити висновок для того, що, на думку прокурора, а саме прокурор здійснює підтримання обвинувачень у провадженні, доказів для складання обвинувального акту недостатньо. І це було викладено в моїй постанові, відповідно до якої я прийняв рішення про закриття цього кримінального провадження.

Правильно зазначили детективи, що детективи готові спрямовувати кримінальне провадження до суду. Але Кримінальний процесуальний кодекс не надає їм такої можливості, оскільки саме на прокурорі лежить у цьому питанні оцінка цієї сукупності доказів та можливості доведення складових складу злочину, який в подальшому має бути доведений в суді і інкримінований вже обвинуваченим особам, якщо справа буде передана до суду з обвинувальним актом.

Тому я повторю ще те, що я вже казав на засіданні комітету 8 грудня. Немає чіткого на сьогодні встановлення збитків у кримінальному провадженні, оскільки існують декілька, понад 10 експертиз, які рівні між собою, які проведені різними експертними установами, різними експертами, і які прийшли, експерти, в підсумку до трьох видів висновків.

Перший вид - це та експертиза, на яку наголошують детективи, і вони на неї посилались, це яка підтверджує збитки. Другий вид експертиз - які спростовують завдання збитків. І третій вид експертиз - який є нейтральним, тобто він не і підтверджує, і не спростовує...

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, а яка експертиза спростовує збитки, зроблена ким і від якої дати? Уточніть, будь ласка.

ПОНОМАРЕНКО В.П.Я посилався на них в своїй постанові, тобто це

експертизи, наприклад, Дніпропетровського державного науково-дослідного інституту судових експертиз, це Київського інституту МВС судових експертиз, ДНДЕКЦ. В мене під рукою немає зараз дат, тому що я знаходжуся на лікарняному, в мене відповідно...

ГОЛОВУЮЧА. Ну ви ж на щось посилаєтеся? Було би не зле, щоб ви сказали комітету, на що, а не посилалися на постанову, яку в матеріалах ви не надали комітету, а було прохання надати матеріали.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Я не приймав рішення про надання матеріалів. Це одна експертиза, Дніпропетровського, як я зазначив, вона від липня 2020 року. Інша експертиза, якщо не помиляюсь, вона від листопада 2019 року.

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, від липня 2020 року, від серпня, точніше, 2020 року, є експертиза Служби безпеки України. Це вона?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Так.

ГОЛОВУЮЧА. Це та експертиза, яка, ви говорите, не підтверджує збитки. Правильно?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Яка не підтверджує збитки. Це найбільш, на мою думку, повна експертиза, яка проведена в кримінальному провадженні. Вона враховувала, принаймні мала би врахувати, оскільки цим всім експертам були надані понад 60 джерел інформації аналітичних. Ці 60 джерел, вони включали попередні експертизи, які проведені, в тому числі ті, на які я посилаюся, і ті, на які детективи посилаються.

Висновки, довідки, аналітичні матеріали, листи Антимонопольного комітету, в тому числі і висновок спеціаліста Ірини Педь, який був нею складений 6 квітня 2020 року і на якому потім базувалася, по суті

повторюючи його, експертиза від 24 вересня 2020 року.

Тобто оце і є найбільш, на мою думку, повний і всеохоплюючий висновок експертів. Це що стосується експертизи.

Відповідно, оскільки єдиної точки зору в кримінальному провадженні щодо завдання збитків не було досягнуто, то і виникає питання щодо цивільного позову.

Детективи, дійсно, провели певну роботу, не можна сказати, що вони просто сиділи і чекали якихось результатів: і проводилися наради, і заявлення позову Кабінету Міністрів або підпорядкованим йому органам. Тому ця робота вона, дійсно, тривала, проводилася, але позов заявлений не був.

Чому не був заявлений позов? Кабінет Міністрів відмовився, і відповідно прокуратура теж на сьогодні не має підстав для заявлення позову. Тому що прокуратура у своїх інтересах, вона вкрай обмежена можливостями заявлення позовів, може заявити або в державних інтересах, або в інтересах певних громадян за певних умов.

На сьогодні у нас ці ймовірні збитки, на яких наголошують детективи, вони не розділені. Тобто навіть по цій сумі неможливо сказати, якщо прийняти точку зору щодо їх завдання, то в якій сумі вони завдані державі, в якій сумі вони завдані не державі, а якимось споживачам електричної енергії, це не встановлено.

Більш того, ця сума коштів, вона насправді пішла, якщо казати, не тільки групам компанії ДТЕК, які брали участь у виробництві електричної енергії. Тільки три підприємства групи компанії ДТЕК виробляли електричну енергію із застосуванням вугілля. Але ще і два підприємства – це підприємство "Центренерго" та "Дніпроенерго", - які також причетні до цих грошових коштів, і вони отримали частину цих грошових коштів, тому що вони також виробляли електричну енергію в певних відсотках на тих же умовах, що і група компаній ДТЕК, але це також не виділено і не розділено на групи. Це стосується щодо цивільного позову.

І відповідно третє питання, яке було озвучено детективом Гюльмагомедовим, - це направлення справи до суду. Я хочу зазначити, що зараз всі матеріали витребувані, вони в прокуратурі знаходяться і вивчаються, додатково опрацьовуються, в тому числі щоб врахувати якісь, можливо, нові документи, докази, які детективи отримали чи мали намір отримати. І буде прийнято рішення відповідно до Кримінально-процесуального кодексу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже, колеги.

Ми маємо матеріали від Національного антикорупційного бюро, вони були надані на запит комітету і розіслані членам комітету. Я дала собі труд трохи подивитися висновки експертиз, і от що я бачу.

Перше. Експертиза Служби безпеки України від 11.08.2020, тобто від серпня 2020 року, на яку ви посилалися. Вона фактично говорить одне, а саме, що встановлення збитків є питанням правовим, тобто питанням правомірності або протиправності дій відповідно суб'єкта, а не питанням, власне, судових експертів-економістів. Вони фактично фіксують, що судовий експерт-економіст в межах його компетенції не може дати відповідь на це питання.

Нам надана експертиза Міністерства юстиції України, Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз. Експертиза від 02.08.2019 року, в якій вказано, що різниця між фактичною вартістю електроенергії та вартістю, визначеною на підставі розрахованої і прогнозованої оцінки, тобто на підставі того, що закладало НКРЕКП в тариф, підтверджується в сумі 19 мільярдів.

Наступний висновок, на який я дивлюся: Служба безпеки України, Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз, висновок експерта від 7 липня 2019 року. "Розмір матеріальної шкоди (збитків) постачальникам (споживачам) внаслідок завищення прогнозованої, і як наслідок фактичної оптової ринкової ціни... - далі по

тексту, - підтверджується на 18 мільярдів гривень".

Товариство з обмеженою відповідальністю "Експертна група "Ес Енд Ді". Висновок судового експерта Педь Ірини Валеріївни. Це, знову ж таки, ті самі матеріали. "Документально та розрахунково підтверджується завищення прогнозованої ціни електричної енергії". Це про невстановленість збитків.

Фактично те, що я розумію із цих документів, можливо, я помиляюся, що економічна шкода від рішення НКРЕКП, вона висновками експертів доведена. Чи є ця шкода збитками, відповідь на це питання має дати встановлення або відповідно законності або протиправності дій НКРЕКП. Якщо я правильно розумію Антикорупційне бюро, то вони вважають, що у них зібрано достатньо доказів, які фіксують протиправність дій НКРЕКП, в відповідно інших осіб, які, за версією слідства, діяли у змові з НКРЕКП.

На фоні цього у мене відповідно питання. Чому ви вважаєте, що з цими матеріалами експертизи не можна йти до суду для того, щоби суд, спеціально для цього і створений, дав нам відповідь на питання: доведені обставини справи чи не доведені? І суд би тоді всіх розсудив і показав, чи то слідство погано працює, чи прокуратура помиляється у своєму припущенні, чи справді у нас є фактично підстави притягати до відповідальності людей, які завдали державі шкоди, як мінімум на - те, що я дивлюся по наявним експертизам, - 19 мільярдів гривень. Пане Віталію!

ПОНОМАРЕНКО В.П. Це мені питання?

ГОЛОВУЮЧА. Да. Якщо можна, вам питання. Бо ви просто кажете, що нема доказів. Я кажу просто, що я бачу в матеріалах, які нам НАБУ надало.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Я поясню. По-перше, НАБУ надало вам не всі експертизи, які були...

ГОЛОВУЮЧА. Так ви просто ніяких не надали.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Ну, я не надавав матеріали, тому це питання не до мене. Я ще раз наголошую, я на лікарняному. Я в режимі відеоконференції беру участь. Але якщо ви навіть запитаєте в НАБУ, я думаю, вони підтвердять вам наявність інших експертиз, які містять інші відомості. Це по-перше. По-друге...

ГОЛОВУЮЧА. Просто ви посилаєтеся на якісь експертизи, які ніхто нікому не дає і ніхто не бачить. Це трішки дивно, з усією повагою.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Всі бачили, всі з ними ознайомилися, всі їх знають.

Ті експертизи, на які посилаєтеся ви, наприклад, перша експертиза від 11.08.2020 року - це комісійна експертиза, яку я вважаю найбільш повною експертизою у цьому кримінальному провадженні. Але ті експерти, от я просто прошу звернути увагу, що цю експертизу робили ті ж самі експерти, які до цього у 2019 році надали висновки про наявність можливих збитків.

ГОЛОВУЮЧА. Ще раз, колеги, просто щоб всім було зрозуміло, я тримаю ці документи, вони є в розданих матеріалах. В цій експертизі зафіксовано, що експерти не можуть дати відповідь на питання збитків, бо, цитую, "це питання права..." Зараз я процитую чітко.

"До компетенції судових експертів-економістів та завдань судово-економічної експертизи не входить надання правової оцінки прийнятим рішенням НКРЕКП на предмет їх відповідності положенням нормативно-правових актів". Моє враження таке, що відповідь на питання правомірності чи протиправності слідство дає. Я помиляюся?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Дозвольте мені закінчити?

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка, звичайно.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Я звертаю вашу увагу, що видно з експертизи від 11.08, він був складений тими ж експертами, які до цього складали висновки у 2019 році, і ви на них посилаєтеся. Це висновок Науково-дослідного інституту Служби безпеки і Харківського науково-дослідного інституту імені Бокаріуса. Тобто ті ж самі експерти, які у 2019 році зробили певний висновок...

ГОЛОВУЮЧА. А питання у них були ті самі для експертизи, я перепрошую, що перебиваю, у нас просто мало часу?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Питання - вони аналогічні.

ГОЛОВУЮЧА. Ті самі?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Питання... *(Не чути)*

Я два слова буквально, я не буду затримувати. У 2019 році вони надали висновок про те, що мають місце збитки як економічна категорія, і зазначили про те, що вони не надають оцінку збиткам як юридичній категорії, тобто, чи це утворює склад злочину, чи ні. А в 2020 році вони навіть такого висновку не зробили. Якщо вони прийшли до висновку, що збитки є економічна категорія, і вони завдані, і ця сума, вона є матеріальними втратами якихось активів, то тоді б ми надали юридичну оцінку уже цій категорії збитків, так, як зазначають вони в... *(Не чути)* Але вони до першої частини висновку не прийшли і не зробили такого висновку, що завдані збитки саме з економічної точки зору.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд, пане Віталію. Я зрозуміла.

Друга частина мого питання. Чому ви не вважаєте, що з цими

матеріалами можна рухатися до суду, для того щоб суд оцінив всі докази в сукупності і дав відповідь на питання, що робити? Ви на минулому засіданні комітету нам казали, що строків лишилося 2 дні. За ці 2 дні ви все однаких нових доказів і однаких нових слідчих дій фактично не зробите і не отримаєте. Правильно я розумію?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Так, на цій стадії прокурор може сам оцінити сукупність всіх доказів...

ГОЛОВУЮЧА. Правильно. У мене питання тоді...

ПОНОМАРЕНКО В.П. ...достатність їх для складання обвинувального акту з подальшим висуненням обвинувачення особам...

ГОЛОВУЮЧА. Я розумію, що прокурор може ухвалити це рішення. Це мені зрозуміло. У мене питання: виходячи з яких міркувань, ви вважаєте доцільнішим, щоб справа померла в прокуратурі, замість того щоб справа отримала шанс рухатися до суду, щоб суд дав відповідь на питання, доведені ці обставини, про які говорить слідство, чи ні? Якщо суд скаже, що антикорупційне бюро погано спрацювало, значить, ми будемо мати цю оцінку. А так фактично справа просто помирає у вас. Чому?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Насправді це дуже легко. Є стаття 62 Конституції, стаття 17 Кримінального процесуального кодексу і Європейська конвенція з прав людини, і ціла низка рішень Європейського суду з прав людини з цих питань.

ГОЛОВУЮЧА. Які кажуть, що прокуратура має оцінити?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Сумніви мають трактуватися в інтересах

обвинувачених або підозрюваних.

ГОЛОВУЮЧА. В суді?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Не написано цього.

ГОЛОВУЮЧА. А тобто ви будете тлумачити, я правильно розумію ваш підхід?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Оскільки на цій стадії саме прокурору дано право, чи звертатись з обвинувальним актом до суду, чи не звертатись, то...

ГОЛОВУЮЧА. Тобто ви фактично вирішили отак долю справи, правильно я розумію?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Да.

ГОЛОВУЮЧА. Ви вирішили долю справи. Тепер зрозуміло, на кому відповідальність, колеги. Дякую за відповідь.

Колеги...

ПОНОМАРЕНКО В.П. Я не ховаюся.

ГОЛОВУЮЧА. Я зрозуміла вашу позицію, дякую. Я вашу позицію почула. Дякую.

Колеги, питання в членів комітету. Анатолій Петрович, будь ласка.

БУРМІЧ А.П. У мене одне питання до працівників НАБУ. Чи залучалася державна Аудиторська палата з проведенням зустрічних перевірок для документування збитків?

_____. Шановні народні депутати, з приводу досліджень. Безпосередньо Державна аудиторська служба як така не залучалася для проведення такого аудиторського дослідження цих величин, які складають основу обсягу ринкової ціни. Однак в матеріалах кримінального провадження наявні релевантні, належні і повні дослідження комплексного характеру ринку енергетичних товарів, в тому числі як і оптового ринку електричної енергії, так і ринку енергетичного вугілля, які безпосередньо встановлюють всі ті величини, які необхідні для достеменного встановлення факту того, що енергетичне вугілля, яке складає основу для формування тарифу ТЕЦ (85 відсотків у складі тарифу державної регульованої ціни вугілля на теплову генерацію імпортом, як вже доповідав мій шановний колега Михайло), завозилося на територію України протягом дії порядку всього у розмірах, вказаних ним вище: 5 відсотків, 15 відсотків і 12 відсотків. Всі ці документи стали об'єктом і предметом ретельного дослідження як спеціаліста у галузі економіки, також Національної академії наук України, Інституту економіки та прогнозування, які провели ґрунтовну, комплексну роботу і вивчили всі достеменні як статистичні, так і первинні документи, діяльності компаній, а також...

БУРМІЧ А.П. Я вибачаюсь, все це зрозуміло. Я просто вас запитав: так чи ні? Ви сказали, що ні. Я вам можу сказати, що через мої руки пройшло, не знаю, мабуть, сотні оперативно-розшукових справ - і в суд ніколи не передавалися без комплексної ревізії економічні злочини. А отой набір матеріалів, який у вас є, це було все в оперативно-розшуковій справі.

ГЮЛЬМАГОМЕДОВ Д.О. Дякую вам за запитання.

Дуже проста відповідь. Ви знаєте, що згідно рішень дуже багатьох судів, Верховного Суду України визнаються недопустимими докази - це якщо ми призначаємо будь-які ревізії, перевірки і так далі. Тобто, якщо ми

призначимо будь-яку ревізію державну правоохоронного органу, якщо ви нам надасте, ми вам скинемо позицію Верховного Суду остаточну, вона висловлена була у 2019 році, яка заперечує таку можливість збору доказів.

Водночас поза процесуальним режимом були проведені такі ревізії, про які говорить мій колега, і нами вже в процесуальному порядку були зібрані і використані такі докази.

Тому ми розуміємо ваш досвід до 2012 року, але він наразі вже не діє. Дякую.

БУРМІЧ А.П. Я можу сказати, що в Україні тоді створена така законодавча база, що економічні злочини не будуть розслідуватися. Нам треба міняти закони.

ГОЛОВУЮЧА. Анатолій Петрович, так ми ж народні депутати з вами, законодавча база – це наша робота.

БУРМІЧ А.П. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Я пам'ятаю, Анатолій Петрович, я пам'ятаю. Дякую дуже.

Колеги, ще в когось із членів комітету є питання? Антоніна, будь ласка.

СЛАВИЦЬКА А.К. В мене до пана Віталія є запитання. Попередній раз, коли ми спілкувалися, ви казали, що тут проблема у встановленні потерпілих у цьому кримінальному провадженні.

Ви можете нам розказати, який процесуальний статус у Нікопольського заводу феросплавів у цьому провадженні?

_____. Щодо потерпілих?

ГОЛОВУЮЧА. Який процесуальний статус у Нікопольського заводу феросплавів у цьому провадженні?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Ну, дивіться, насправді процесуально, якщо звертатися до матеріалів провадження, то міститься інформація про залучення як потерпілих Нікопольського заводу і Запорізького заводу феросплавів. Тобто...

ГОЛОВУЮЧА. Це тих потерпілих, яких нема? Тобто які не визначені?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Вони були залучені ще у 2018 році. Вони були залучені, оскільки від них надійшли заяви, і той процесуальний керівник, який здійснював процесуальне керівництво на той час, він направив їм листи з відповідними пам'ятками про роз'яснення процесуальних прав потерпілих. Ну, відповідно до кодексу це достатньо для того, щоб особи були залучені як потерпілі у кримінальному провадженні.

Але тут необхідно звернутися до того моменту, які ж документи надали ці потерпілі на підтвердження...

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, ви дозволите, щоби просто колеги не заплуталися: станом на зараз названі моєю колегою Антоніною Славицькою юридичні особи є в статусі потерпілих, правильно?

ПОНОМАРЕНКО В.П. Ну, так, вони залучені ще з 2018 року.

ГОЛОВУЮЧА. Ну, то потерпілі все-таки є.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Так, два.

ГОЛОВУЮЧА. Добре, що ми це встановили. Дякую дуже.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Так це також відомий факт.

ГОЛОВУЮЧА. Просто ви казали, що нема потерпілих, а тепер ми з'ясовуємо, що вони є.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Ці потерпілі, так як вони були залучені, вони в ході досудового розслідування не змогли надати належних документів, які підтверджують завданням їм матеріальних збитків. Ті довідки, які вони надали, вони не є доказами в розумінні Кримінального процесуального кодексу, тому що вони отримані з порушенням процедури і процесуального порядку їх отримання. Тому вони як би є, але свої будь-які статусні позиції вони в кримінальному провадженні не підтвердили.

ГОЛОВУЮЧА. Потерпілі як би є, але як би їх немає.

ПОНОМАРЕНКО В.П. Така ситуація.

ГОЛОВУЮЧА. Антикорупційне бюро, репліка у відповідь? Якщо можна, дуже коротко.

ГЮЛЬМАГОМЕДОВ Д.О. Репліка у відповідь в тому, що формально, дійсно, є два потерпілих, прокурор про це чудово знає, їх визнала сама прокуратура.

Наступне питання. І суд, до речі, перевіряв статус їхній, теж підтвердив. Наступна репліка в тому, що прокурор свідомо маніпулює, тому що тут потрібно знати тонкощі процесуального і кримінального законодавства. Є розділ статей, є група статей, які передбачають приватне обвинувачення, і там це є ключове питання – наявність або відсутність потерпілих; і є публічне обвинувачення, статті, до яких відноситься 364-а

Кримінального кодексу України, яка абсолютно не чутлива до наявності чи відсутності потерпілих. Це по-перше.

По-друге, ми говоримо, що завдано громадським і державним інтересам. Це передбачається, що потерпіле все суспільство і її презентує, позицію цю, прокурор.

Я ще зверну увагу на те, що прокурор свідомо маніпулює законодавством, бо він його краще знає.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, я перепрошую, давайте трохи також будемо утримуватися від оцінок. Ми вже всі зрозуміли, що...

ГЮЛЬМАГОМЕДОВ Д.О. Я просто, з вашого дозволу, зверну увагу, що стаття 23 Закону "Про прокуратуру" і стаття 128 Кримінального процесуального кодексу якраз чітко говорить, що прокурор представляє позицію держави, подає цивільний позов, в тому числі якщо, наприклад, Кабінет Міністрів відмовляється це робити.

Кабінет Міністрів не дав пряму позицію, що він відмовляється. Він попросив прокуратуру представити державне обвинувачення в суді. Прокуратуру.

ГОЛОВУЮЧА. Я правильно розумію, що антикорупційне бюро просить комітет розглянути можливість звернутися - до кого? - до Кабінету Міністрів, до прокуратури з цивільним позовом по цьому питанню? Я просто з'ясовую, що хоче від комітету антикорупційне бюро.

ГЮЛЬМАГОМЕДОВ Д.О. Ми були б щиро вдячні за таку можливість. Ми готові додатково надіслати офіційну позицію щодо того, яким чином і в якому порядку може представлена бути позиція або Кабінету Міністрів, або прокуратури.

ГОЛОВУЮЧА. Я почула. Дякую дуже.

_____. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, будь ласка, вам слово.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пані голово, шановні колеги! Я особисто дуже вдячний за запрошення. Я тут в гостях і вихована людина. Єдине, я дуже сподіваюсь, що все, що зараз відбувається, це не є ні в якому разі тиск на слідство – це бажання розібратися.

Пояснюю, чому я так запитую. Бо я, дійсно, от я дуже добре розумію і цю справу, бо я в ній був і свідком, я і судився разом з вашим колегою Герусом ще в 2016 році і програв успішно суд, бо погано готувався Герус до нього. Мова навіть не в тому, розумієте. Я зараз декілька слів, бо після того я прийняв участь в 60 засіданнях як довірена особа пані Тимошенко по повністю аналогічній справі по іншій – по газу, по ціні на газ, такий самий формульний підхід. Тому я вам просто декілька слів зараз скажу.

Єдине, я дійсно, наскільки розумію, що шановні слідчі, те, що в них є внутрішня конкуренція з прокурорами, це, мабуть, і нормально, це так і є, але я так розумію, що зараз вони хочуть, як я розумію дух сьогоденного засідання, щоб депутати втрутилися в заміну прокурора в якийсь там спосіб. Не знаю, чи є у вас такі можливості, чи ні. Я швидко пояснюю, чому нам дуже важливо і мені як першому заступнику голови Комітету з енергетики та ЖКП.

Перше. Я би порадив прокурорам у першу чергу з'ясувати, що коли вводилась формула "Роттердам плюс", вона перше – погоджувалась з міністерством, саме воно випускало методологічно і візувало цю формулу; друге – вона йшла на виконання двох рішень РНБО. Бо тоді, коли ми втратили це вугілля марки А, було поставлено завдання для того, щоб кардинально швидко перейти генерації на вугілля марки Г або інші види

палива. І в першу чергу треба перевірити, наскільки це завдання, як на мене, було зроблено.

А тепер друге. Шановні друзі, я просто звертаю вашу увагу на декілька нюансів. От я б дуже хотів, щоб в цій справі було поставлено якусь точку. Пояснюю чому.

Тому що з 2016 року, 27 квітня після прийняття Постанови 315 паном Гройсманом, і до сих пір, аналогічні постанови були прийняті паном Гончаруком, і паном Шмигалем в 2019-му і 2020-му роках, така ж сама ситуація точно діє на так званому ринку газу. Більше того, на цьому документі, який має назву і Постанова (зараз скажу вам) 529 від 2020 року, і Меморандум з МВФ, підписаний паном Президентом, Прем'єром, там є чітке визначення імпортного паритету плюс транспорт для ціни на газ українського видобутку.

Тому, я вам відверто скажу, я тут дуже зацікавлена особа, я збираюся... я декілька років життя присвятив цьому, і тому просто попереджаю про наслідки і шановних колег наших слідчих, що ці справи - вони абсолютно ідентичні. І у мене запитання. А по газу ви теж будете? Там моя заява по газу з 2016 року вже лежить. То давайте ж доводити це до кінця. І давайте ті, хто ці формули, якщо вони незаконні, то їх треба доводити і щось робити.

І останнє буквально. Звертаю вашу увагу, що за цю формулу "Роттердам" голосував свого часу, коли вона приймалася на засіданні Національної комісії з регулювання, нинішній голова комісії пан Тарасюк, якого призначив рік тому без конкурсу пан Президент Зеленський, і нинішній кандидат на посаду члена комісії пан Масляківський. Тому, в принципі, хочу сказати, що наслідки цього слідства, і взагалі от логіка дій сьогодні має бути якась єдина. У нас же не може бути різних підходів. Я просто от інформую вас про такі нюанси. Це дуже глобальне питання, яке ми сьогодні розглядаємо. Тому я дуже хотів би, щоб воно якось ефективно і спокійно було розглянуто і точка остаточна була поставлена, тим більше, що я вважав, що вже є два рішення антикорупційного суду, який визнав, що там

немає, так би мовити, ну, я там точно їх не читав, але рішення суду були про те, що в цій справі поставлена точка.

Тому дуже пропоную, давайте разом доводити до кінця, якщо ви вважаєте, якщо слідчі впевнені в своїй правоті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже за коментар. *(Шум у залі)* Одну секундочку, я відреагую і дам вам слово. Мені, може, я помиляюсь, але невідомо про рішення антикорупційного суду, який поставив би у справі точку. Може, я помиляюсь, може, підкаже антикорупційна прокуратура або...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*... точка поставлена, а потім за поданням нової заяви.

ГОЛОВУЮЧА. Фактично було закрито паном Віталієм справу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. І все, да?

ГОЛОВУЮЧА. Потім антикорупційний суд це рішення скасував, справу було наново відкрито. Зараз у справі розслідування зупинено в очікуванні відповідей на міжнародні правові доручення, якщо я правильно пам'ятаю. І, власне, і я наголошую, що в справі знову ж таки, як нам казав на минулому засіданні пан Віталій Пономаренко, строків лишилося два дні, тому, по суті, лишилося ухвалити рішення: або слідство рухається до суду і відповіді на всі питання дає суд, як, з моєї принаймні скромної точки зору, і мало би відбуватися, або перемагає позиція пана Віталія, який вважає, що він дає відповідь на всі питання і одноосібно ухвалює рішення, щось доведено чи не доведено.

Будь ласка.

_____. Дозвольте одну ремарку невеличку?

ГОЛОВУЮЧА. Ви дозволите, я обіцяла колезі народному депутату слово, а потім дам для ремарки. Гаразд? Дякую дуже.

_____. Я хотів просто щодо рішення суду. Добре.

ГРИБ В.О. Колеги, дуже дякую за запрошення.

Ви знаєте, коли, дійсно, чуєш всі сторони, то якраз для мене як для людини, яка є народним депутатом-мажоритарником від теплоенергетиків і вугільників, і також член Комітету з енергетики та ЖКП, я хочу сказати, що єдиний потерпілий, який тут є, – це вугільна галузь. Чому? Тому що, якщо ми подивимося взагалі на собівартість видобутку вугілля в Україні, особливо державних шахт, то та собівартість в два, іноді і більше разів вища, чим формула "Роттердам плюс". Це по-перше.

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, колеги. Я не можу не звернути увагу, будь ласка, у мене організаційне питання, я дам вам закінчити.

Колеги, мені пишуть, що в нас вже продовжується вечірнє засідання Верховної Ради. Тому вам 30 секунд закінчити. Моя остання ремарка, і ми на цьому закінчуємо.

ГРИБ В.О. Добре. Я хочу сказати, що, на превеликий жаль, те, що ми бачимо сьогодні, всі ті результати, які представлені колегами, і та експертиза, вона, на мій погляд як експерта, поступається експертизі, яка була представлена безпосередньо стороною захисту. Ця вся експертиза існує, її можна розглянути. Це міжнародна експертиза. Це по-перше.

По-друге, знову ж таки країна Україна тут ніяким чином не втратила, а тільки виграла від тієї формули, яка на сьогоднішній день існує і яка

використовується зараз, на ринку газу в тому числі. І якщо ми витрачаємо кошти зараз на такі слідства, то, ви мене вибачте, тоді краще, можливо, спрямувати їх у вугільну галузь.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже. Я перепрошую, ми, правда, маємо закінчувати.

Колеги, антикорупційне бюро, я, на жаль, не можу вам далі дати слово, бо ми мусимо забезпечити присутність народних депутатів на пленарному засіданні.

Колеги, я коротко підсумую. З того, що бачу я, мій принаймні суб'єктивний висновок: є експертизи, які підтверджують збитки; є експертизи, які підтверджують негативні економічні наслідки; є позиція слідства, яка говорить, що, власне, вони мають достатньо доказів, щоб рухатися до суду. Неправильно, коли питання, доведено щось чи не доведено, вирішую я, чи народні депутати, чи інші народні депутати, чи один прокурор. Мені здається, правильно, коли відповідь на таке питання дає суд. Тому я зі свого боку принаймні сподівалася би, що справа буде передана до суду і саме суд дасть нам відповідь на питання, чи було антикорупційне бюро праве в своєму припущенні, чи щось вони зробили неправильно, чи був прокурор правий у своєму припущенні, чи ні. Наголошую, для цього є суд, тому я би принаймні сподівалася і закликала в межах моїх повноважень ще раз розглянути питання передачі справи до суду.

Щодо зміни прокурора в провадженні, звичайно, це не є жодним чином компетенцією антикорупційного комітету. Станом на зараз одна лише людина може ухвалити це рішення – і це є Генеральний прокурор України. І це рішення, відповідно його ухвалення чи неухвалення, також частина відповідальності Генерального прокурора.

На цьому, в принципі, в мене все, колеги. Ми в будь-якому разі ніякі рішення тут і не ухвалюємо. Колеги, ми ніяких рішень і не приймаємо.

На цьому дякую дуже. Дякую дуже, колеги. До побачення.